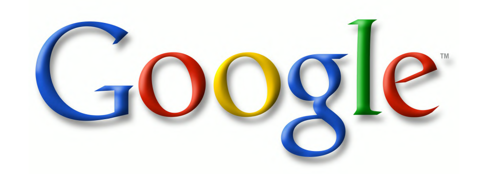
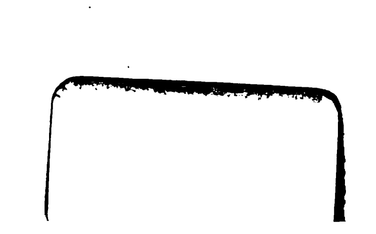

Google

CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS
SIGILLUM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG

EURIPIDES'

IPHIGENIE IN TAURIEN.

TEXTAUSGABE FÜR SCHULEN

VON

CHRISTOPH ZIEGLER.

ZWEITE AUFLAGE.

Mit einem Anhang, enthaltend neue Vergleichungen des codex Laurentianus 32, 2 und Vaticanus Palatinus 287 und kritische Bemerkungen.

FREIBURG I. B. UND TÜBINGEN
AKADEMISCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG VON J. C. B. MOHR
(PAUL SIEBECK).
1884.

Druck der K. Hofbuchdruckerei Zu Guttenberg. Carl Grüninger. Stuttgart.

Vorrede.

Diese Ausgabe ist im ganzen nach denselben Grundsätzen bearbeitet wie die 1873 erschienene. Erklärende Anmerkungen sind ausgeschlossen. Die Ansicht vieler Lehrer, dass die Schüler in den Lektionen nur den Text vor sich haben sollten, ist auch die meinige. Ausgaben mit Noten sind für das Privatstudium.

Was seit 1873 in Ausgaben (die neuesten sind die von ENGLAND 1883 und BAUER-WECKLEIN 1884), Zeitschriften und sonst für Kritik und Erklärung der Tragödie geschehen ist, habe ich, soweit es zu meiner Kenntnis gelangte, gewissenhaft zu Rate gezogen. Dass diese und jene Stelle auch noch anders geschrieben werden kann, als ich sie geschrieben habe, weiss ich sehr wohl. Wie verschieden sind, um nur einiges hervorzuheben, die Ansichten über V. 15. 31—41. 92—95. 1097—1105. 1300—1304. 1356—57! Am Ende muss man sich aber doch für eines entscheiden und in einer Schulausgabe, denke ich, für das, was für die Schüler das Verständlichste ist. Ob ich in dieser Beziehung immer die richtige Wahl getroffen habe, muss ich der Beurteilung anderer überlassen. Nur die eine Bemerkung erlaube ich mir, dass ich das Drama eine Reihe von Jahren in Unter-Prima erklärt habe, somit nicht ganz ohne praktische Erfahrung bin.

In den kritischen Bemerkungen ist von Konjekturen in der Regel nur die in den Text aufgenommene mit Angabe des Urhebers angeführt. Die Ausgaben von Hermann, Köchly, Wecklein darf ich wohl bei jedem Lehrer voraussetzen.

Das handschriftliche Material liegt in dieser Ausgabe zum erstenmal vollständig vor. Den Laurentianus 32,2 und Vaticanus Palatinus 287 verglich ich 1880/81. In einem nicht für den Buchhandel bestimmten, sondern nur als Geschenk verwerteten Flugblatt teilte ich 1883 meine Vergleichungen mit. Auf die Analecta Euripidea des Herrn v. Wilamowitz wurde ich erst durch H. Gloël in der Anzeige meines Flugblattes aufmerksam gemacht. S. Philologische Wochenschrift, 4. August und 6. Oktober 1883.

Über die Versmasse habe ich nur kurze Andeutungen gegeben. Mehr als ein metrisches Gerippe wird das lebendige Wort des Lehrers fruchten, wenn er einen Chorgesang zuerst mit markierter Stimme so vorträgt, dass den Schülern die Rhythmen sofort ins Gehör fallen, und dann das Weitere an der Tafel erklärt.

Die Versabteilung, die ich aus dem Vaticanus Palatinus abgeschrieben habe, wird nicht unwillkommen sein.*

Möchte auch diese anspruchslose Ausgabe eine freundliche Aufnahme finden!

Stuttgart.

Christoph Ziegler.

---

* Auch aus dem Vaticanus 909, in dem ich die Medea verglich, habe ich die Versabteilung abgeschrieben. Prinz sagt in der Vorrede zu seiner Medea: melicorum dispositionem, quam accurate excerptam habeo, non enotavi. Dies wurde von der Kritik beklagt.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ.

Ὑπόθεσις.

Ὀρέστης κατὰ χρησμὸν ἐλθὼν εἰς Ταύρους τῆς Σκυθίας μετὰ Πυλάδου παρακινηθεὶς** τὸ παρ' αὐτοῖς τιμώμενον τῆς Ἀρτέμιδος ξόανον ὑφελέσθαι προῃρεῖτο. προελθὼν δ' ἀπὸ τῆς νεὼς καὶ φανείς, ὑπὸ τῶν ἐντοπίων*** ἅμα τῷ φίλῳ συλληφθεὶς ἀνήχθη κατὰ τὸν παρ' αὐτοῖς ἐθισμόν, ὅπως τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἱεροῦ σφάγιον γένωνται. τοὺς γὰρ καταπλεύσαντας ξένους ἀπέσφαττον.*

Ἡ μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Ταύροις τῆς Σκυθίας· ὁ δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ Ἑλληνίδων γυναικῶν, θεραπαινίδων τῆς Ἰφιγενείας. προλογίζει δὲ Ἰφιγένεια.

---

* om. C. ** *παραγενόμενος* C. *** *ἐγχωρίων* C.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
ΧΟΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΒΟΥΚΟΛΟΣ.
ΘΟΑΣ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΑΘΗΝΑ.

Verteilung der Rollen.

Protagonistes: Iphigenie, Athene.
Deuteragonistes: Orestes, Rinderhirt, Bote.
Tritagonistes: Pylades, Thoas.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ.

Scene.

Südküste Tauriens, der heutigen Krim. In der Mitte der Bühne der dorisch konstruierte Tempel der Artemis auf einer Anhöhe. Vor dem Tempel ein Opferaltar mit blutgefärbtem Gesims, an welchem Waffen hängen. Auf den Periakten links Wald, rechts Gebäude, die zum Tempel gehören. Rechts und links vom Zuschauer aus.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

(aus einem Nebengebäude des Tempels in den Vordergrund tretend).

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἧς Ἀτρεὺς ἔβλαστεν· Ἀτρέως δ᾽ ἄπο
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ᾽ ἔφυν ἐγώ
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἣν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ᾽ Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἑλίσσων κυανέαν ἅλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἑλένης εἵνεχ᾽, ὡς δοκεῖ, πατὴρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἑλληνικὸν συνήγαγ᾽ Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων

λαβεῖν Ἀχαιοὺς τοὺς ϑ᾽ὑβρισϑέντας γάμους
Ἑλένης μετελϑεῖν, Μενέλεῳ χάριν φέρων.
δεινῇ δ᾽ ἀπλοίᾳ, πνευμάτων οὐ τυγχάνων,
εἰς ἔμπυρ᾽ ἦλϑε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
„ὦ τῆσδ᾽ ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃς χϑονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἄρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι
κάλλιστον, ηὔξω φωσφόρῳ ϑύσειν ϑεᾷ.
παῖδ᾽ οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμνήστρα δάμαρ
τίκτει“ — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ᾽ ἀναφέρων —
„ἣν χρή σε ϑῦσαι.“ καί μ᾽ Ὀδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ᾽ ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.
ἐλϑοῦσα δ᾽ Αὐλίδ᾽ ἡ τάλαιν᾽ ὑπὲρ πυρᾶς
μεταρσία ληφϑεῖσ᾽ ἐκαινόμην ξίφει·
ἀλλ᾽ ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰϑέρα
πέμψασά μ᾽ ἐς τήνδ᾽ ᾤκισεν Ταύρων χϑόνα,
οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιϑεὶς ἴσον πτεροῖς
ἐς τοὔνομ᾽ ἦλϑε τόδε ποδωκείας χάριν.
ναοῖσι δ᾽ ἐν τοῖσδ᾽ ἱερίαν τίϑησί με,
ὅϑεν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται ϑεὰ
Ἄρτεμις, ἑορτῆς τοὔνομ᾽ ἧς καλὸν μόνον —
τὰ δ᾽ ἄλλα σιγῶ, τὴν ϑεὸν φοβουμένη.
Θύω γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
ὃς ἂν κατέλϑῃ τήνδε γῆν Ἕλλην ἀνήρ.
κατάρχομαι μέν, σφάγια δ᾽ ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητ᾽ ἔσωϑεν τῶνδ᾽ ἀνακτόρων ϑεᾶς.

(Nach einer Pause.)

ἃ καινὰ δ᾽ ἥκει νὺξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰϑέρ᾽, εἴ τι δὴ τόδ᾽ ἔστ᾽ ἄκος.
ἔδοξ᾽ ἐν ὕπνῳ τῆσδ᾽ ἀπαλλαχϑεῖσα γῆς
οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρϑενῶσι δ᾽ ἐν μέσοις

εὕδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ κἄξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
μόνος δ' ἐλείφθη στῦλος, ὡς ἔδοξέ μοι,
δόμων πατρῴων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
κἀγὼ τέχνην τήνδ' ἣν ἔχω ξενοκτόνον
τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,
κλαίουσα. τοὔναρ δ' ὧδε συμβάλλω τόδε·
τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ.
στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδές εἰσιν ἄρσενες·
θνῄσκουσι δ' οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἐμαί.
νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοὰς
ἀποῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν —
σὺν προσπόλοισιν, ἃς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
οὔπω τίνος πάρεισιν; εἶμ' εἴσω δόμων,
ἐν οἷσι ναίω, τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

(Geht ab. Ende des Prologs im engeren Sinne. — Nach einer Pause tritt von links her zunächst Pylades auf, hinter ihm Orestes; beide spähen vorsichtig.)

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅρα, φυλάσσου, μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὁρῶ, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχοῦ στρέφων.

ΟΡΕΣΤΗΣ

(nach dem Tempel gewendet).

Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ βωμός, Ἕλλην οὗ καταστάζει φόνος;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρᾷς ἠρτημένα;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων.

ΟΡΕΣΤΗΣ

(im Vordergrunde, während Pylades auf der Bühne umhergeht und den Tempel aufmerksam betrachtet).

ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες
χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἷμ' ἐτισάμην
μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.
ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα, πῶς τροχηλάτου
μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν.
σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὅρους χθονός,
ἔνθ' Ἄρτεμίς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὅ φασιν ἐνθάδε
εἰς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
λαβόντα δ', ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ
δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἕξειν πόνων.
ἥκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον. σὲ δ' ἱστορῶ,
Πυλάδη· σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου·
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὁρᾷς
ὑψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν μάθοιμεν ἄν —
ἢ χαλκότευκτα κλῇθρα λύσαντες μοχλοῖς —
ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἢν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν εἰσβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν νεὼς ἔπι
φεύγωμεν, ᾗπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτόν, οὐδ' εἰώθαμεν·

τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον.
οὔτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπῃ πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
ναοῦ δ᾽ ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
κατ᾽ ἄντρ᾽, ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
νεὼς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπῃ κᾆτα ληφθῶμεν βίᾳ.
ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ,
τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.

(Auf den Fries des Tempels, wo sich Triglyphen mit offenen Metopen befinden, hinweisend.)

ὅρα δ᾽ ἐκεῖσε, τριγλύφων ὅπου κενὸν
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοί
τολμῶσι, δειλοὶ δ᾽ εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ᾽ εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον· χωρεῖν χρεὼν
ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
οὐ γὰρ τὸ τοῦδέ γ᾽ αἴτιον γενήσεται
πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον. τολμητέον·
μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

(Beide ab nach links. Pause. Dann zieht der Chor von rechts her in die Orchestra ein, geordnet *κατὰ ζυγά,* d. h. mit drei Personen Front und fünf Personen Tiefe. Nachdem er die Mitte der Orchestra erreicht hat, macht er eine Schwenkung halbrechts nach der Bühne, so dass er nun *κατὰ στοίχους* steht, d. h. mit fünf Personen Breite und drei Personen Tiefe.)

ΠΑΡΟΔΟΣ.

(V. 118—221, in Anapästen, und zwar, der gedrückten Stimmung der Iphigenie und des Chores entsprechend, meist in spondeischen. Zweimal, 185. 206., sind trochäische Dimeter eingefügt.)

ΧΟΡΟΣ.

(Chorführerin.)

Εὐφαμεῖτ᾽, ὦ
πόντου δισσὰς συγχωρούσας
πέτρας Εὐξείνου ναίοντες.

(Voller Chorgesang.)

ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
Δίκτυνν᾽ οὐρεία,
πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
ὁσίας ὅσιον πόδα παρθένιον
κληδούχου δούλα πέμπω,
Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη χόρτων τ᾽ εὐδένδρων
ἐξαλλάξασ᾽ Εὐρώπαν,
πατρῴων οἴκων ἕδρας.

(Die Chorführerin zu Iphigenie, die wieder aufgetreten ist, gefolgt von Dienerinnen, die Gefässe für die Totenspende tragen.)

ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ᾽ ἔχεις;
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους
ἐλθόντος κλεινᾷ σὺν κώπᾳ
χιλιοναύτᾳ μυριοτευχεῖ,
γένος Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν;

Kommatischer Wechselgesang.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(im Vordergrunde).

ἰὼ δμωαί,
δυσθρηνήτοις ὡς θρήνοις
ἔγκειμαι, τὰν οὐκ εὔμουσον
μέλπουσα βοὰν ἀλύροις ἐλέγοις,
αἰαῖ, κηδείους οἴκτους,
οἵαι μοι συμβαίνουσ᾽ ἆται,
σύγγονον ἁμὸν κατακλαιομένα
ζωᾶς, οἵαν ἰδόμαν ὄψιν
νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ᾽ ὄρφνα.
ὀλόμαν, ὀλόμαν·
οὐκ εἴσ᾽ οἶκοι πατρῷοι·
οἴμοι μοι, φροῦδος γέννα.
φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.

*ἰὼ ἰὼ δαίμων, ὅς τὸν
μοῦνόν με κασίγνητον συλᾷς
Ἅιδᾳ πέμψας, ᾧ τάσδε χοὰς
μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων
ὑδραίνειν γαίας ἐν νώτοις,
πηγάς τ᾽ οὐρείων ἐκ μόσχων
Βάκχου τ᾽ οἰνηρὰς λοιβὰς
ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
ἃ νεκροῖς θελκτήρια κεῖται.*

(Zu einer Dienerin.)

*ἀλλ᾽ ἔνδος μοι πάγχρυσον
τεῦχος καὶ λοιβὰν Ἅιδα.*

(Gebet während des Spendens.)

*ὦ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον
θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
δέξαι δ᾽· οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι
ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ᾽ οἴσω.
τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
κεῖμαι σφαχθεῖσ᾽ ἁ τλάμων.*

ΧΟΡΟΣ.

*ἀντιψάλμους ᾠδὰς ὕμνον τ᾽
Ἀσιήταν σοι, βάρβαρον ἀχάν,
δέσποιν᾽, ἐξαυδάσω, τὰν ἐν
θρήνοις μοῦσαν νέκυσι μελομέναν,
τὰν ἐν μολπαῖς Ἅιδας ὑμνεῖ
δίχα παιάνων.
οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
τῶν σῶν πατρῴων οἴκων·
οὐκέτι τῶν εὐόλβων Ἄργει
βασιλέων ἀρχά.
μόχθος δ᾽ ἐκ μόχθων ᾄσσει,
δινευούσαις ἵπποις πταναῖς*

ἀλλάξας εὖτ᾽ ἐξ ἕδρας
ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ᾽ αὐγᾶς
ἅλιος. ἄλλαις δ᾽ ἄλλα προσέβα
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὀδύνα,
φόνος ἐπὶ φόνῳ, ἄχεά τ᾽ ἄχεσιν.
ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
ἐκβαίνει ποινὰ Τανταλιδᾶν
εἰς οἴκους, σπεύδει δ᾽ ἀσπούδαστ᾽
ἐπὶ σοὶ δαίμων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων
δαίμων τᾶς ματρὸς ζώνας
καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς
λόχιαι στερρὰν παιδείαν
Μοῖραι συντείνουσιν θεαί,
ἃν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
Λήδας ἁ τλάμων κούρα
σφάγιον πατρῴᾳ λώβᾳ
καὶ θῦμ᾽ οὐκ εὐγάθητον
ἔτεκεν, ἔτρεφεν, ἃν εὐκταίαν
ἱππείοις ἐν δίφροισι
ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν,
νύμφαν, οἴμοι, δύσνυμφον
τῷ τᾶς Νηρέως κούρας. αἰαῖ.
νῦν δ᾽ ἀξείνου πόντου ξείνα
δυσχόρτους οἴκους ναίω
ἄγαμος ἄτεκνος, ἄπολις ἄφιλος,
ἁ μναστευθεῖσ᾽ ἐξ Ἑλλάνων,
οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ᾽ Ἥραν,
οὐδ᾽ ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ
καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ᾽, ἀλλ᾽
αἱμόρραντον δυσφόρμιγγα
ξείνων αἱμάσσουσ᾽ ἄταν,

οἰκτράν τ᾽ αἰαζόντων αὐδάν,
οἰκτρόν τ᾽ ἐκβαλλόντων δάκρυον.
καὶ νῦν κείνων μέν μοι λάθα,
τὸν δ᾽ Ἄργει δμαθέντα κλαίω
σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον
τότε βρέφος ἔτι νέον, ἔτι θάλος
ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ᾽
Ἄργει σκηπτοῦχον Ὀρέσταν.

(Von rechts her sieht man raschen Schrittes einen Rinderhirten herankommen.)

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Α̅.

ΧΟΡΟΣ
(d. h. die Chorführerin, wie fortan immer wo iambische Trimeter zu sprechen sind).

Καὶ μὴν ὅδ᾽ ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
βουφορβὸς ἥκει, σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ
(Iphigenien gegenüber).

Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμνήστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δ᾽ ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσον λόγου;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

ἥκουσιν εἰς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα
πλάτῃ φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεᾷ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
Ἀρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ποδαποί; τίνος γῆς ὄνομ᾽ ἔχουσιν οἱ ξένοι;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Ἕλληνες· ἓν τοῦτ᾽ οἶδα κοὐ περαιτέρω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδ᾽ ὄνομ᾽ ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Πυλάδης ἐκλῄζεθ᾽ ἅτερος πρὸς θατέρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοὔνομ᾽ ἦν;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

οὐδεὶς τόδ᾽ οἶδεν. οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ποῦ δ᾽ εἴδετ᾽ αὐτοὺς καὶ τυχόντες εἵλετε;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία;

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

βοῦς ἤλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσῳ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐκεῖσε δὴ 'πάνελθε, ποῦ νιν εἵλετε
τρόπῳ θ᾽ ὁποίῳ· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γὰρ ἥκουσ᾽ οἴδ᾽, ἐπεὶ βωμὸς θεᾶς
Ἑλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

(Erste Botenerzählung, ῥῆσις ἀγγελική.)

ἐπεὶ τὸν εἰσρέοντα διὰ Συμπληγάδων
βοῦς ὑλοφορβοὺς πόντον εἰσεβάλλομεν,
ἦν τις διαρρὼξ κυμάτων πολλῷ σάλῳ
κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικαὶ στέγαι.
ἐνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, κἀνεχώρησεν πάλιν
ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἴχνος.
ἔλεξε δ᾽· „οὐχ ὁρᾶτε; δαίμονές τινες
θάσσουσιν οἵδε.“ θεοσεβὴς δ᾽ ἡμῶν τις ὢν

ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ᾽ εἰσιδών·
„ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
δέσποτα Παλαῖμον, ἵλεως ἡμῖν γενοῦ,
εἴτ᾽ οὖν ἐπ᾽ ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ᾽, ὃς τὸν εὐγενῆ
ἔτικτε πεντήκοντα Νηρῄδων χορόν."
ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασύς,
ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ᾽ ἐφθαρμένους
θάσσειν φάραγγ᾽ ἔφασκε τοῦ νόμου φόβῳ,
κλύοντας, ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους.
ἔδοξε δ᾽ ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείοσι,
θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τἀπιχώρια.
κἀν τῷδε πέτραν ἅτερος λιπὼν ξένοιν
ἔστη κάρα τε διετίναξ᾽ ἄνω κάτω
κἀπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὥς·
„Πυλάδη, δέδορκας τήνδε; τήνδε δ᾽ οὐχ ὁρᾷς
Ἅιδου δράκαιναν, ὥς με βούλεται κτανεῖν
δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ᾽ ἐστομωμένη;
ἡ δ᾽ ἐκ τρίτων αὖ, πῦρ πνέουσα καὶ φόνον,
πτεροῖς ἐρέσσει μητέρ᾽ ἀγκάλαις ἐμὴν
ἔχουσα πέρι τὸν ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.
οἴμοι, κτενεῖ με. ποῖ φύγω;" παρῆν δ᾽ ὁρᾶν
οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ᾽, ἀλλ᾽ ἠλλάσσετο
φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα
ἃ φασ᾽ Ἐρινῦς ἱέναι μυκήματα.
ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
σιγῇ καθήμεθ᾽. ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,
μόσχους ὀρούσας εἰς μέσας λέων ὅπως,
παίει σιδήρῳ, λαγόνας εἰς πλευράς θ᾽ ἱείς,
δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
ὥσθ᾽ αἱματηρὸν πέλαγος ἐξανθεῖν ἁλός.
κἀν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὁρᾷ βουφόρβια
πίπτοντα καὶ πορθούμεν᾽, ἐξωπλίζετο

κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους
φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμεθα.
πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μικρῷ χρόνῳ.
πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
στάζων ἀφρῷ γένειον· ὡς δ' ἐσείδομεν
προὔργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
βάλλων, ἀράσσων· ἅτερος δὲ τοῖν ξένοιν
ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
πέπλων τε προὐκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,
καραδοκῶν μὲν τἀπιόντα τραύματα,
φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.
ἔμφρων δ' ἀνᾴξας ὁ ξένος πεσήματος
ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
ᾤμωξέ θ'· ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτρους
βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
οὗ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἠκούσαμεν·
„Πυλάδη, θανούμεθ'· ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
κάλλισθ'· ἕπου μοι φάσγανον σπάσας χερί."
ὡς δ' εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
φυγῇ λεπαίας ἐξεπίμπλαμεν νάπας.
ἀλλ' εἰ φύγοι τις, ἅτεροι προσκείμενοι
ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὠσαίατο,
αὖθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἤρασσον πέτροις.
ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυρίων γὰρ ἐκ χερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' ηὐτύχει βαλών.
μόλις δέ νιν τόλμῃ μὲν οὐ χειρούμεθα,
κύκλῳ δὲ περιβαλόντες ἐξεκλέψαμεν
πέτροισι χειρῶν φάσγαν'· εἰς δὲ γῆν γόνυ
καμάτῳ καθεῖσαν. πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς
κομίζομέν νιν. ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
ἐπὶ χέρνιβάς τε καὶ σφαγὰς ἔπεμπέ σοι.
εὔχου δὲ τοιάδ', ὦ νεᾶνί, σοι ξένων

σφάγια παρεῖναι· κἂν ἀναλίσκῃς ξένους
τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλὰς ἀποτίσει φόνον
δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

ΧΟΡΟΣ.

θαυμάστ' ἔλεξας τὸν φανένθ', ὅστις ποτὲ
Ἕλληνος ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἶεν. σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών·
τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς φροντιοῦμεν οἷα χρή.

(Der Hirt geht ab.)

Monolog.

ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν εἰς ξένους
γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεί
εἰς θοὐμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,
Ἕλληνας ἄνδρας ἡνίκ' εἰς χέρας λάβοις.
νῦν δ' ἐξ ὀνείρων, οἷσιν ἠγριώμεθα
δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,
δύσνουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε.
καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ᾐσθόμην, φίλαι·
οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσιν εὐτυχεστέροις,
πάλαι καλῶς πράξαντες, οὐ φρονοῦσιν εὖ.
ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πώποτε,
οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας
Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσε,
Μενέλεών θ', ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην
τὴν ἐνθάδ' Αὖλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,
οὗ μ' ὥστε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.
οἴμοι· κακῶν γὰρ τῶν τότ' οὐκ ἀμνημονῶ,
ὅσας γενείου χεῖρας ἐξηκόντισα
γονάτων τε τοῦ τεκόντος ἐξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'· „ὦ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχρὰ πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμὲ
σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν

ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον, ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.
Ἅιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
ὅν μοι προτείνας πόσιν ἐν ἁρμάτων ὄχοις
εἰς αἱματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλῳ."
ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ' ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν,
ὃς νῦν ὄλωλεν, οὐ κασιγνήτῃ στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' εἰς Πηλέως
μέλαθρα· πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
εἰσαῦθις, ὡς ἥξουσ' ἐς Ἄργος αὖ πάλιν.
ὦ τλῆμον, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἵων καλῶν
ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων.
τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα,
ἥτις, βροτῶν μὲν ἤν τις ἅψηται φόνου,
ἢ καὶ λοχείας ἢ νεκροῦ θίγῃ χεροῖν,
βωμῶν ἀπείργει, μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ
Λητὼ τοσαύτην ἀμαθίαν· ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου τε θεοῖσιν ἑστιάματα
ἄπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾷ,
τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους
εἰς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ·
οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.
(Geht ab mit den Dienerinnen.)

ΣΤΑΣΙΜΟΝ Ā.

(Erstes Standlied, voller Chorgesang. Rhythmus: vorherrschend iambisch, choriambisch und glykoneisch.)

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ ά.

Κυάνεαι, κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,

ἵν' οἶστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπέρασεν Ἰοῦς,
Ἀσιῆτιδα γαῖαν Εὐρώπας διαμείψας.
τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὔυδρον δονακόχλοα
λιπόντες Εὐρώταν
ἢ ῥεύματα σεμνὰ Δίρκας
ἔβασαν ἔβασαν ἄμικτον αἶαν, ἔνθα κούρᾳ
Δίᾳ τέγγει
βωμοὺς καὶ περικίονας
ναοὺς αἷμα βρότειον;

ἀντιστροφὴ α'.

ἦ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας
ἔπεμψαν ἐπὶ πόντια κύματα
νάιον ὄχημα λινοπόροισιν αὔραις
φιλόπλουτον ἅμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν;
φίλα γὰρ ἐλπὶς ἐγένετ' ἐπί γε πήμασιν
ἄπληστος ἀνθρώποις,
ὄλβου βάρος οἳ φέρονται
πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες
κεινᾷ δόξᾳ.
γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ —
βου, τοῖς δ' εἰς μέσον ἥκει.

στροφὴ β'.

πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,
πῶς Φινεΐδας ἀΰπνους
ἀκτὰς ἐπέρασαν,
παρ' ἅλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας
ῥοθίῳ δραμόντες,
ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
Νηρήδων ποσὶ χοροὶ
μέλπουσιν ἐγκυκλίοις,
πλησιστίοισι πνοαῖς,
συριζόντων κατὰ πρύ —
μναν εὐναίων πηδαλίων

αὔραισιν νοτίαις
ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶ —
αν, λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆ —
ος δρόμους καλλισταδίους,
ἄξεινον κατὰ πόντον;

ἀντιστροφὴ β'.

εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς
ἐλθοῦσα τύχοι τάν
Τρῳάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν' ἀμφὶ χαίταν
δρόσον αἱματηρὰν
εἱλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
δεσποίνας χερὶ θάνοι
ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
ἥδιστ' ἂν δ' ἀγγελίαν
δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ
γᾶς πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
δουλείας ἐμέθεν
δειλαίας πανσίπονος.
σὺν γὰρ ὀνείροις ἀποβαί —
η δόμοις πόλει τε πατρῴ —
ᾳ τερπνῶν ὕμνων ἀπολαύ —
ειν, κοινὰν χάριν ὄλβῳ.

(Nach einer Pause kündigt die Chorführerin in einem anapästischen Systeme das Herannahen von Orestes und Pylades an, die gefesselt von rechts her von Tauriern herbeigeführt werden. Während dies geschieht, tritt Iphigenie wieder auf.)

ἀλλ' οἵδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
πρόσφαγμα θεᾶς, οὐδ' ἀγγελίας
ψευδεῖς ἔλαχεν βουφορβὸς ἀνήρ.
σιγᾶτε, φίλαι. τὰ γὰρ Ἑλλήνων
ἀκροθίνια δή
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει.

ὦ πότνι᾽, εἴ σοι τάδ᾽ ἀρεσκόντως
πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
ἃς ὁ παρ᾽ ἡμῖν
νόμος οὐχ ὁσίας ἀναφαίνει.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Β̄.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(**hervortretend zu den Wächtern**).

Εἶεν.
τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ,
φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ᾽ ὦσι δέσμιοι·
ναοῦ δ᾽ ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
ἃ χρὴ ᾽πὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.

(Die Wächter entfesseln die Gefangenen und entfernen sich. Iphigenie betrachtet einige Zeit aufmerksam die beiden Freunde, dann beginnt sie:)

φεῦ.
τίς ἆρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ᾽ ὑμᾶς ποτε
πατήρ τ᾽ ἀδελφή τ᾽, εἰ γεγῶσα τυγχάνει;
οἵων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ᾽ ὅτῳ
τοιαίδ᾽ ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
εἰς ἀφανὲς ἕρπει, κοὐδὲν οἶδ᾽ οὐδεὶς κακόν·
ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ᾽ εἰς τὸ δυσμαθές.
πόθεν ποθ᾽ ἥκετ᾽, ὦ ταλαίπωροι ξένοι;
ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ᾽ ἐπλεύσατε χθόνα,
μακρὸν δ᾽ ἀπ᾽ οἴκων χρόνον ἔσεσθ᾽ — ἀεὶ κάτω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί ταῦτ᾽ ὀδύρει κἀπὶ τοῖς μέλλουσι νῷν
κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἶ ποτ᾽, ὦ γύναι;
οὔτοι νομίζω σοφόν, ὃς ἂν μέλλων θανεῖν

οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοὐλέθρου νικᾶν θέλῃ,
σωτηρίας ἄνελπις· ὡς δύ' ἐξ ἑνὸς
κακὼ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἐᾶν χρεών.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γὰρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.

(In der nun folgenden Stichomythie holt Iphigenie, um sich nicht zu verraten, weit aus. Bei dem, was sie hört, schrickt sie bald zusammen, doch schnell sich wieder fassend, bald stösst sie Verwünschungen aus, bald klagt sie; Orestes antwortet teils gleichgültig, teils ausweichend, teils mit bitterer Ironie, teils mit tiefem Schmerze.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅδ', εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ποίας πολίτης πατρίδος Ἕλληνος γεγώς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πότερον ἀδελφὼ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φιλότητί γ' ἐσμέν, οὐ κασιγνήτω γένει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατήρ;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ μὲν δίκαιον δυστυχεῖς καλοίμεθ' ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῴμεθ' ἄν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ἦ φρονεῖς οὕτω μέγα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.
τὸ σῶμα θύσεις τοὐμόν, οὐχὶ τοὔνομα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οὐδ᾽ ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύει τί σε;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ᾽ ἐμὴν ἐπεύχομαι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
πρὸς θεῶν ἀληθῶς, ὦ ξέν᾽, εἶ κεῖθεν γεγώς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἐκ τῶν Μυκηνῶν, αἵ ποτ᾽ ἦσαν ὄλβιαι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
φυγὰς δ᾽ ἀπῆρας πατρίδος, ἢ ποίᾳ τύχῃ;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
φεύγω τρόπον γε δή τιν᾽ οὐχ ἑκὼν ἑκών.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
καὶ μὴν ποθεινός γ᾽ ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
οὔκουν ἐμαυτῷ γ᾽· εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦθ᾽ ὅρα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἆρ᾽ ἄν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Τροίαν ἴσως οἶσθ᾽, ἧς ἁπανταχοῦ λόγος.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ὡς μήποτ᾽ ὤφελόν γε, μηδ᾽ ἰδὼν ὄναρ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
φασίν νιν οὐκέτ᾽ οὖσαν οἴχεσθαι δορί.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἔστιν γὰρ οὕτως, οὐδ᾽ ἄκραντ᾽ ἠκούσατε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἑλένη δ' ἀφῖκται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
καὶ ποῦ 'στι; κἀμοὶ γάρ τι προὐφείλει κακόν.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Σπάρτῃ ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτῃ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ὦ μῖσος εἰς Ἕλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἀπέλαυσα κἀγὼ δή τι τῶν κείνης γάμων.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρύσσεται;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ὡς πάνθ' ἅπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
πρὶν γὰρ θανεῖν σε τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρᾷς· λέξω δ' ἐγώ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ὦ πότνι', ὡς εὖ. τί γὰρ ὁ Λαέρτου γόνος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
οὔπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ὄλοιτο, νόστου μήποτ' εἰς πάτραν τυχών.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
μηδὲν κατεύχου· πάντα τἀκείνου νοσεῖ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
Ἀχιλεὺς δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστιν. ἄλλως λέκτρ᾽ ἔγημ᾽ ἐν Αὐλίδι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δόλια γάρ, ὡς ἴσασιν οἱ πεπονθότες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς εἶ ποθ᾽; ὡς εὖ πυνθάνει τἀφ᾽ Ἑλλάδος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐκεῖθέν εἰμι· παῖς δ᾽ ἔτ᾽ οὖσ᾽ ἀπῳχόμην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ᾽ εἰδέναι τἀκεῖ, γύναι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί δ᾽ ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ᾽ εὐδαιμονεῖν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς; οὐ γὰρ ὅν γ᾽ ἐγᾦδα τῶν εὐδαιμόνων.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἀτρέως ἐλέγετο δή τις Ἀγαμέμνων ἄναξ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ οἶδ᾽· ἄπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ᾽ εἴφ᾽, ἵν᾽ εὐφρανθῶ, ξένε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τέθνηχ᾽ ὁ τλήμων, πρὸς δ᾽ ἀπώλεσέν τινα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τέθνηκε; ποίᾳ συμφορᾷ; τάλαιν᾽ ἐγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ᾽ ἐστέναξας τοῦτο; μῶν προσῆκέ σοι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ᾽ ἀναστένω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγείς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα χὠ θανών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

παῦσαί νυν ἤδη, μηδ᾽ ἐρωτήσῃς πέρα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
τοσόνδε γ', εἰ ζῇ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
οὐκ ἔστι· παῖς νιν, ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. ὡς τί δὴ θέλων;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
πατρὸς θανόντος αἷμα τιμωρούμενος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
φεῦ.
ὡς εὖ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ δίκαιος ὤν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
λέλοιπεν Ἠλέκτραν γε παρθένον μίαν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
τί δέ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
οὐδείς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὁρᾶν φάος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
τάλαιν' ἐκείνη χὠ κτανὼν αὐτὴν πατήρ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἄργει πατρός;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἔστ', ἄθλιός γε, κοὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ψευδεῖς ὄνειροι, χαίρετ'· οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι
πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.

πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
κἀν τοῖς βροτείοις· ἓν δὲ λυπηρὸν μόνον,
ὅτ᾽ οὐκ ἄφρων ὤν, μάντεων πεισθεὶς λόγοις,
ὄλωλεν ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ φεῦ· τί δ᾽ ἡμῖν οἱ φίλοι γεννήτορες;
ἆρ᾽ εἰσίν; ἆρ᾽ οὐκ εἰσί; τίς φράσειεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀκούσατ᾽· εἰς γὰρ δή τιν᾽ ἥκομεν λόγον,
ὑμῖν τ᾽ ὄνησιν, ὦ ξένοι, σπεύδουσ᾽ ἅμα
κἀμοί. τὸ δ᾽ εὖ μάλιστά γ᾽ οὕτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταὐτὸν πρᾶγμ᾽ ἀρεσκόντως ἔχει.
θέλοις ἄν, εἰ σώσαιμί σ᾽, ἀγγεῖλαί τι μοι
πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
δέλτον τ᾽ ἐνεγκεῖν, ἥν τις οἰκτείρας ἐμέ
ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ᾽ ὕπο
θνήσκειν σφε, τῆς θεοῦ τάδε δίκαι᾽ ἡγουμένης;
οὐδένα γὰρ εἶχον, ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν
εἰς Ἄργος αὖθις τάς τ᾽ ἐμὰς ἐπιστολὰς
πέμψειε σωθεὶς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.
σὺ δ᾽· εἶ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενής,
καὶ τὰς Μυκήνας οἶσθα χοὓς κἀγὼ μέλω·
σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβὼν
κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
οὗτος δ᾽, ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεᾷ γενέσθω θῦμα, χωρισθεὶς σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς ἔλεξας τἄλλα πλὴν ἕν, ὦ ξένη·
τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ᾽ ἐμοὶ βάρος μέγα.
ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ᾽ ἐγὼ τὰς ξυμφοράς,
οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
οὔκουν δίκαιον ἐπ᾽ ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ᾽ ἐμὲ
χάριν τίθεσθαι καὐτὸν ἐκδῦναι κακῶν.

ἀλλ᾽ ὡς γενέσθω· τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν·
ἡμᾶς δ᾽ ὁ χρῄζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων
αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν εἰς ξυμφορὰς
αὐτὸς σέσωται· τυγχάνει δ᾽ ὅδ᾽ ὢν φίλος,
ὃν οὐδὲν ἧσσον ἢ ᾽μὲ φῶς ὁρᾶν θέλω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ λῆμ᾽ ἄριστον, ὡς ἀπ᾽ εὐγενοῦς τινος
ῥίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ᾽ ὀρθῶς φίλος.
τοιοῦτος εἴη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
ὅσπερ λέλειπται. καὶ γὰρ οὐδ᾽ ἐγώ, ξένοι,
ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ᾽ οὐχ ὁρῶσά νιν.
ἐπεὶ δὲ βούλει ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανεῖ· πολλὴ δέ τις
προμηθία σε τοῦδ᾽ ἔχουσα τυγχάνει.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ· θεᾶς γὰρ τήνδε προστροπὴν ἔχω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἄζηλά γ᾽, ὦ νεᾶνι, κοὐκ εὐδαίμονα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ᾽ εἰς ἀνάγκην κείμεθ᾽, ἣν φυλακτέον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὔκ· ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ᾽ ἱστορεῖν με χρή.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἴσω δόμων τῶνδ᾽ εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τάφος δὲ ποῖος δέξεταί μ᾽, ὅταν θάνω;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φεῦ.
πῶς ἄν μ' ἀδελφῆς χεὶρ περιστείλειεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μάταιον εὐχήν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
ηὔξω· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
οὐ μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὤν,
ἀλλ' ὧν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ 'λλείψω χάριν.
πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ,
ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασπερῶ,
καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
ξουθῆς μελίσσης εἰς πυρὰν βαλῶ σέθεν.
ἀλλ' εἶμι, δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ 'μοῦ λάβῃς.

(In den Tempel hineinrufend.)

φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερ.

(Gegen die Zuschauer gewendet.)

ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινί
πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φιλῶ,
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας, οὓς δοκεῖ θανεῖν,
λέγουσα πιστὰς ἡδονὰς ἀπαγγελεῖ.

(Ab in den Tempel.)

ΚΟΜΜΟΣ.

(Kurzer Klaggesang mit dochmischem Rhythmus; dazwischen iambische Trimeter, die gesprochen werden.)

ΧΟΡΟΣ.

(Erster Halbchor zu Orestes.)

στροφὴ α'.

Κατολοφύρομαι σὲ τὸν χερνίβων
ῥανίσι βαρβάρων
μελόμενον αἱμακταῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἶκτος γὰρ οὐ ταῦτ᾽, ἀλλὰ χαίρετ᾽, ὦ ξέναι.

ΧΟΡΟΣ.

(Zweiter Halbchor zu Pylades.)

ἀντιστροφὴ α΄.

σὲ δὲ τύχας, μακάριος ὦ νεανία,
σεβόμεθ᾽, εἰς πάτραν
ὅτι πόδ᾽ ἐπεμβάσει.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων.

ΧΟΡΟΣ.

(Erster Halbchor zu Pylades.)

στροφὴ β΄.

ὦ σχέτλιοι πομπαί.

(Zweiter Halbchor zu Orestes.)

ἀντιστροφὴ β΄.

φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.

(Erster Halbchor.)

αἰαῖ.

(Zweiter Halbchor.)

αἰαῖ.

(Voller Chorgesang.)

ἐπῳδός.

πότερος ὁ μέλεος μᾶλλον ὤν;
ἔτι γὰρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
σὲ πάρος ἤ σ᾽ ἀναστενάξω γόοις.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Γ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, πέπονθας ταὐτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐκ οἶδ᾽· ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις; ὡς Ἑλληνικῶς
ἀνήρεθ᾽ ἡμᾶς τούς τ᾽ ἐν Ἰλίῳ πόνους
νόστον τ᾽ Ἀχαιῶν τόν τ᾽ ἐν οἰωνοῖς σοφόν
Κάλχαντ᾽ Ἀχιλλέως τ᾽ ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
Ἀγαμέμνον᾽ ὡς ᾤκτειρεν ἠρώτα τέ με
γυναῖκα παῖδάς τ᾽. ἔστιν ἡ ξένη γένος
ἐκεῖθεν Ἀργεία τις· οὐ γὰρ ἄν ποτε
δέλτον τ᾽ ἔπεμπε καὶ τάδ᾽ ἐξεμάνθανεν,
ὡς κοινὰ πράσσουσ᾽, Ἄργος εἰ πράσσοι καλῶς.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔφθης με μικρόν, ταὐτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
πλὴν ἕν· τὰ γάρ τοι βασιλέων παθήματα
ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
ἀτὰρ διῆλθον χἄτερον λόγον τινά.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίν᾽; εἰς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος·
κοινῇ τ᾽ ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν.
καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
Ἄργει τε Φωκέων τ᾽ ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι· πολλοὶ γὰρ κακοί·
προδοὺς σεσῶσθαί σ᾽ αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
ἢ κἀφεδρεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι
ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
ταῦτ᾽ οὖν φοβοῦμαι καὶ δι᾽ αἰσχύνης ἔχω,
κοὐκ ἔσθ᾽ ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαί μέ σοι
καὶ συσφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας,
φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εὔφημα φώνει· τἀμὰ δεῖ φέρειν κακά,
ἁπλᾶς δὲ λύπας ἐξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.

ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κἀπονείδιστον λέγεις,
ταῦτ᾽ ἐστὶν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ᾽ ἐμοί
κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ᾽ οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ᾽ ἃ πράσσω πρὸς θεῶν λιπεῖν βίον.
σὺ δ᾽ ὄλβιός τ᾽ εἶ καθαρά τ᾽ οὐ νοσοῦντ᾽ ἔχεις
μέλαθρ᾽, ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεὶς δὲ παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου
κτησάμενος, ἣν ἔδωκά σοι δάμαρτ᾽ ἔχειν,
ὄνομά τ᾽ ἐμοῦ γένοιτ᾽ ἄν, οὐδ᾽ ἄπαις δόμος
πατρῷος οὑμὸς ἐξαλειφθείη ποτ᾽ ἄν.
ἀλλ᾽ ἕρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ᾽ ἐς Ἑλλάδ᾽ ἵππιόν τ᾽ Ἄργος μόλῃς,
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ᾽ ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κἀπίθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ᾽ ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ,
ἄγγελλε δ᾽, ὡς ὄλωλ᾽ ὑπ᾽ Ἀργείας τινὸς
γυναικὸς ἀμφὶ βωμὸν ἁγνισθεὶς φόνῳ.
καὶ μὴ προδῷς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὁρῶν πατρός.
καὶ χαῖρ᾽· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ᾽ εὗρον φίλων,
ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
ὦ πόλλ᾽ ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν.
ἡμᾶς δ᾽ ὁ Φοῖβος μάντις ὢν ἐψεύσατο,
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ᾽ Ἑλλάδος
ἀπήλασ᾽ αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
ᾧ πάντ᾽ ἐγὼ δοὺς τἀμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις
μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεί σ᾽ ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ᾽ ἕξω φίλον.
ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ᾽ οὐ διέφθορέν γέ πω
μάντευμα, καίτοι γ᾽ ἐγγὺς ἕστηκας φόνου.

ἀλλ᾽ ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυσπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

(Iphigenie erscheint mit dem Briefe.)

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σίγα· τὰ Φοίβου δ᾽ οὐδὲν ὠφελεῖ μ᾽ ἔπη·
γυνὴ γὰρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾷ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

(zu den Wächtern).

ἀπέλθεθ᾽ ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
τἄνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

(Die Wächter gehen ab.)

δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί,
ξένοι, πάρεισιν· (gibt Pylades den Brief.)
ἃ δ᾽ ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
ἀκούσατ᾽· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ᾽ ἀνὴρ
ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
ἐγὼ δὲ ταρβῶ, μὴ ἀπονοστήσας χθονός
θῆται παρ᾽ οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δῆτα βούλει; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφάς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;

ὃ γὰρ σὺ λυπρὸν κἀπονείδιστον λέγεις,
ταὔτ᾽ ἐστὶν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ᾽ ἐμοὶ
κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ᾽ οὐ κακῶς ἔχει,
πράσσονθ᾽ ἃ πράσσω πρὸς θεῶν λιπεῖν βίον.
σὺ δ᾽ ὄλβιός τ᾽ εἶ καθαρά τ᾽ οὐ νοσοῦντ᾽ ἔχεις
μέλαθρ᾽, ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
σωθεὶς δὲ παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου
κτησάμενος, ἣν ἔδωκά σοι δάμαρτ᾽ ἔχειν,
ὄνομά τ᾽ ἐμοῦ γένοιτ᾽ ἄν, οὐδ᾽ ἄπαις δόμος
πατρῷος οὑμὸς ἐξαλειφθείη ποτ᾽ ἄν.
ἀλλ᾽ ἕρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
ὅταν δ᾽ ἐς Ἑλλάδ᾽ ἵππιόν τ᾽ Ἄργος μόλῃς,
πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ᾽ ἐπισκήπτω τάδε·
τύμβον τε χῶσον κἀπίθες μνημεῖά μοι,
καὶ δάκρυ᾽ ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ,
ἄγγελλε δ᾽, ὡς ὄλωλ᾽ ὑπ᾽ Ἀργείας τινὸς
γυναικὸς ἀμφὶ βωμὸν ἁγνισθεὶς φόνῳ.
καὶ μὴ προδῷς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὁρῶν πατρός.
καὶ χαῖρ᾽· ἐμῶν γὰρ φίλτατόν σ᾽ ηὗρον φίλων,
ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
ὦ πόλλ᾽ ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν.
ἡμᾶς δ᾽ ὁ Φοῖβος μάντις ὢν ἐψεύσατο,
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ᾽ Ἑλλάδος
ἀπήλασ᾽ αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
ᾧ πάντ᾽ ἐγὼ δοὺς τἀμὰ καὶ πεισθεὶς λόγοις
μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεί σ᾽ ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ᾽ ἕξω φίλον.
ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ᾽ οὐ διέφθορέν γέ πω
μάντευμα, καίτοι γ᾽ ἐγγὺς ἕστηκας φόνου.

ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν ἡ λίαν δυσπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

(Iphigenie erscheint mit dem Briefe.)

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
γυνὴ γὰρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾷ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

(zu den Wächtern).

ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
τἄνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

(Die Wächter gehen ab.)

δέλτου μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί,
ξένοι, πάρεισιν· (gibt Pylades den Brief.)
ἃ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνὴρ
ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
ἐγὼ δὲ ταρβῶ, μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δῆτα βούλει; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφάς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ναί·
πείσω σφε, καὐτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.

ΟΡΕΣΤΗΣ

(zu Pylades)
ὄμνυ· (zu Iphigenie)
σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον ὅστις εὐσεβής.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(zu Pylades).

„δώσω“ λέγειν χρή „τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.“

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κἀγὼ σὲ σώσω Κυανέας ἔξω πέτρας.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὅρκιον θεῶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐγὼ δ' ἄνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἄνοστος εἴην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἴχνος θείην ποδός.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἄκουε δὴ νῦν ὃν παρήλθομεν λόγον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἄκαιρος, ἢν καλῶς ἔχῃ.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ', ἤν τι ναῦς πάθῃ,
χἡ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
ἀφανὴς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
τὸν ὅρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ᾽ οἶσθ᾽ ὃ δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ·
τἀνόντα κἀγγεγραμμέν᾽ ἐν δέλτου πτυχαῖς
λόγῳ φράσω σοι πάντ᾽ ἀναγγεῖλαι φίλοις.
ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἢν μὲν ἐκσώσῃς γραφήν,
αὕτη φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα·
ἢν δ᾽ ἐν θαλάσσῃ γράμματ᾽ ἀφανισθῇ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ᾽ ὕπερ.
σήμαινε δ᾽ ᾧ χρὴ τάσδ᾽ ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς Ἄργος, ὅ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.

Peripetie.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(ruhig und ohne sich durch die Ausrufe weiter stören zu lassen).

ἄγγελλ᾽ Ὀρέστῃ, παιδὶ τἀγαμέμνονος·
„ἡ ᾽ν Αὐλίδι σφαγεῖσ᾽ ἐπιστέλλει τάδε
ζῶσ᾽ Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ᾽ οὐ ζῶσ᾽ ἔτι.“

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῦ δ᾽ ἔστ᾽ ἐκείνη; κατθανοῦσ᾽ ἥκει πάλιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἥδ᾽, ἣν ὁρᾷς σύ· μὴ λόγοις ἔκπλησσέ με. —
„κόμισαί μ᾽ ἐς Ἄργος, ὦ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς
σφαγίων, ἐφ᾽ οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω.“

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ᾽ ὄνθ᾽ ηὑρήμεθα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

„ἢ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
Ὀρέσθ᾽,“ ἵν᾽ αὖθις ὄνομα δὶς κλύων μάθῃς.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὦ θεοί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς;

ΠΥΛΑΔΗΣ.

οὐδέν· πέραινε δ᾽· ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

λέγ᾽, οὕνεκ᾽ ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ
Ἄρτεμις ἔσωσέ μ᾽, ἣν ἔθυσ᾽ ἐμὸς πατὴρ
δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὀξὺ φάσγανον βαλεῖν,
εἰς τήνδε δ᾽ ᾤκισ᾽ αἶαν. αἵδ᾽ ἐπιστολαί,
τάδ᾽ ἐστὶ τἀν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

ὦ ῥᾳδίοις ὅρκοισι περιβαλοῦσά με,
κάλλιστα δ᾽ ὀμόσασ᾽, οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ᾽ ὅρκον, ὃν κατώμοσ᾽, ἐμπεδώσομεν.
ἰδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δέχομαι· παρεὶς δὲ γραμμάτων διαπτυχὰς
τὴν ἡδονὴν πρῶτ᾽ οὐ λόγοις αἱρήσομαι.
ὦ φιλτάτη μοι σύγγον᾽, ἐκπεπληγμένος
ὅμως σ᾽ ἀπίστῳ περιβαλὼν βραχίονι
εἰς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαύμαστ᾽ ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

ξεῖν᾽, οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ συγκασιγνήτη τε κἀκ ταὐτοῦ πατρὸς
Ἀγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ᾽ ἀποστρέφου
ἔχουσ᾽ ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ᾽ ἕξειν ποτέ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ σ᾽ ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσει λέγων;
τὸ δ᾽ Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἥ τε Ναυπλία.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἔστ᾽ ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀλλ᾽ ἦ Λάκαινα Τυνδαρίς σ᾽ ἐγείνατο;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέλοπός γε παιδὶ παιδὸς ἐκπέφυκ᾽ ἐγώ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί φής; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔχω· πατρῴων ἐκ δόμων τι πυνθάνου.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τάχ᾽ οὐκ ἐρωτῶσ᾽ εἰς τὰ πίστ᾽ ἀφίξομαι·
οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ᾽ ἐμέ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγοιμ᾽ ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἠλέκτρας τάδε·
Ἀτρέως Θυέστου τ᾽ οἶσθα γενομένην ἔριν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἤκουσα, χρυσῆς ἀρνὸς ἡνίκ᾽ ἦν πέρι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ταῦτ᾽ οὖν ὑφήνασ᾽ οἶσθ᾽ ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ φίλτατ᾽, ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰκώ τ᾽ ἐν ἱστοῖς, ἡλίου μετάστασιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὕφηνα καὶ τόδ᾽ εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ λούτρ᾽ ἐς Αὖλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οἶδ᾽· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὤν μ᾽ ἀφείλετο.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί γάρ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μνημεῖά γ᾽ ἀντὶ σώματος τοὐμοῦ τάφῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἃ δ᾽ εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρός,
ἣν χερσὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα
ἐκτήσαθ᾽ Ἱπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.

ΜΕΛΟΣ ΑΠΟ ΣΚΗΝΗΣ.

(Lyrische Partie mit vorzugsweise dochmischen Rhythmen; dazwischen, wie im Kommos, iambische, von Orestes gesprochene Trimeter.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

Ὦ φίλτατ᾽, οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,
ἔχω σ᾽, Ὀρέστα,
τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
Ἀργόθεν, ὦ φίλος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀγώ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
κατὰ δὲ δάκρυ ἄδακρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾷ
τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ᾽ ἐμόν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸν ἔτι βρέφος ἔλιπον ἀγκάλαι —
σι νεαρὸν τροφοῦ, νεαρὸν ἐν δόμοις.
ὦ θυμὲ κρεῖσσον, ἢ λέγοι τις, εὐτυχῶν,
τί φῶ; θαυμάτων πέρα καὶ λόγου
τάδ᾽ ἐπέβα πρόσω.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἄτοπον ἁδονὰν ἔλαβον, ὦ φίλαι·
δέδοικα δ᾽ ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
ἀμπτάμενος φύγῃ.
ἰὼ Κυκλωπὶς ἑστία, ἰὼ πατρίς,
Μυκήνα φίλα,

χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
ἐξεθρέψω φάος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, εἰς δὲ συμφοράς,
ὦ σύγγον᾽, ἡμῶν δυστυχὴς ἔφυ βίος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγὼ δὴ μέλεος οἶδ᾽, ὅτε φάσγανον
δέρᾳ θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴμοι· δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ᾽ ὁρᾶν ἐκεῖ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀνυμέναιος, ὦ σύγγον᾽, Ἀχιλλέως
εἰς κλισίαν λέκτρων δόλι᾽ ὅτ᾽ ἀγόμαν·
παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι.
φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ᾤμωξα κἀγὼ τόλμαν, ἣν ἔτλη πατήρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀπάτορ᾽ ἀπάτορα πότμον ἔλαχον.
ἄλλα δ᾽ ἐξ ἄλλων κυρεῖ
δαίμονος τύχᾳ τινός.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

εἰ σόν γ᾽ ἀδελφόν, ὦ τάλαιν᾽, ἀπώλεσας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας· δείν᾽ ἔτλαν,
δείν᾽ ἔτλαν, ὤμοι, σύγγονε, παρὰ δ᾽ ὀλίγον
ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἐμᾶν
δαϊχθεὶς χερῶν.
ἁ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτοῖς τίς τελευτά;
τίς τύχα μοι συγκυρήσει;
τίνα σοι πόρον εὑρομένα
πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω
πατρίδ᾽ ἐς Ἀργείαν,

πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῷ
πελάσσαι; τόδε σόν, ὦ μελέα ψυχά,
χρέος ἀνευρίσκειν,
πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναΐ,
ἀλλὰ ποδῶν ῥιπᾷ;
θανάτῳ πελάσεις ἀνὰ βάρβαρα φῦλα
καὶ δι᾿ ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μὴν
στενοπόρου πέτρας
μακρὰ κέλευθα ναΐοισι δρασμοῖς.
τάλαινα, τάλαινα. τίς οὖν τάδ᾿ ἰδὼν
ἢ θεὸς ἢ βροτὸς
τῶν ἀδοκήτων πόρον εὔπορον ἐξανύσας
δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ
κακῶν ἔκλυσιν;

ΧΟΡΟΣ.

ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα
τάδ᾿ εἶδον αὐτὴ κοὐ κλύω παρ᾿ ἀγγέλων.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
Ὀρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
λήξαντα δ᾿ οἴκτων κἀπ᾿ ἐκεῖν᾿ ἐλθεῖν χρεών,
ὅπως τὸ κλεινὸν ὄμμα τῆς σωτηρίας
λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ᾿κβάντας τύχης,
καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ᾿ οἶμαι μέλειν
τοῦδε ξὺν ἡμῖν· ἢν δέ τις πρόθυμος ᾖ,
σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐδέν μ᾿ ἐπισχήσει οὐδ᾿ ἀποστήσει λόγου,
πρῶτον πυθέσθαι, τίνα ποτ᾿ Ἠλέκτρα πότμον
εἴληχε βιότου· φίλα γὰρ ἔστι τἄμ᾿ ἐμοί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.
τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οὗτος δὲ ποδαπός, καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλῄζεται πατήρ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ὁ δ' ἐστί γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενὴς ἐμός;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφὴς φίλος.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατὴρ ἔκτεινέ με.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
οὐκ ἦν· χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἄπαις τινά.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(Pylades die Hand reichend).
χαῖρ' ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
κἀμός γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενὴς μόνον.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(wieder an Orestes sich wendend).
τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἡ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ἔα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
ΟΡΕΣΤΗΣ.
Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οὔ 'που νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἔγνωκα, μητρός σ' εἵνεκ' ἠλάστρουν θεαί.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὥσθ' αἱματηρὰ στόμιά γ' ἐμβαλεῖν ἐμοί.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταῦτ' ἆρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθάδ' ἠγγέλθης μανείς;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὤφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί γάρ ποτ' εἰς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τί χρῆμα δράσειν; ῥητὸν ἢ σιγώμενον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγοιμ' ἄν· ἀρχαὶ δ' αἵδε μοι πολλῶν πόνων.
ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἃ σιγῶμεν κακὰ
εἰς χεῖρας ἦλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
ἠλαυνόμεσθα φυγάδες· ἔνθ' ἐμὸν πόδα
εἰς τὴν Ἀθηνᾶς γῆν ἔπεμψε Λοξίας,
δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
ἔστιν γὰρ ὁσία ψῆφος, ἣν Ἄρει ποτὲ
Ζεὺς εἵσατ' ἔκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε, πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
ἑκὼν ἐδέξαθ' ὡς θεοῖς στυγούμενον·
οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει,
εἰς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅπασι βακχίου
μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἡδονήν,
σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα.
κἀγὼ 'ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίουν,

ἤλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναι,
μέγα στενάζων, οὕνεκ᾽ ἦν μητρὸς φονεύς.
κλύω δ᾽ Ἀθηναίοισι τἀμὰ δυστυχῆ
τελετὴν γενέσθαι, κἄτι τὸν νόμον μένειν,
χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεών.
ὡς δ᾽ εἰς Ἄρειον ὄχθον ἧκον, ἐς δίκην
ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
τὸ δ᾽ ἄλλο πρέσβειρ᾽ ἥπερ ἦν Ἐρινύων.
εἰπὼν δ᾽ ἀκούσας θ᾽ αἵματος μητρὸς πέρι
Φοῖβός μ᾽ ἔσωσε μαρτυρῶν, ἴσας δέ μοι
ψήφους διερρύθμιζε Παλλὰς ὠλένῃ·
νικῶν δ᾽ ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
ὅσαι μὲν οὖν ἕζοντο πεισθεῖσαι δίκῃ,
ψῆφον παρ᾽ αὐτὴν ἱερὸν ὡρίσαντ᾽ ἔχειν·
ὅσαι δ᾽ Ἐρινύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ᾽ ἀεί,
ἕως ἐς ἁγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
ἐπώμοσ᾽ αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανών,
εἰ μή με σώσει Φοῖβος, ὅς μ᾽ ἀπώλεσεν.
ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακὼν
Φοῖβός μ᾽ ἔπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
ἄγαλμ᾽ Ἀθηνῶν τ᾽ ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
ἀλλ᾽ ἥνπερ ἡμῖν ὥρισεν σωτηρίαν,
σύμπραξον· ἢν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας,
μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
στείλας Μυκήναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
ἀλλ᾽, ὦ φιληθεῖσ᾽, ὦ κασίγνητον κάρα,
σῶσον πατρῷον οἶκον, ἔκσωσον δ᾽ ἐμέ·
ὡς τἄμ᾽ ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν,
οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.

ΧΟΡΟΣ.

δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ᾽ ἄγει.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ᾽ ἐλθεῖν, ἔχω
Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον᾽, εἰσιδεῖν,
θέλω δ᾽ ἅπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
νοσοῦντά τ᾽ οἶκον, οὐχὶ τοῖς κτανοῦσί με
θυμουμένη, πατρῷον ὀρθῶσαι πάλιν.
σφαγῆς τε γὰρ σῆς χεῖρ᾽ ἀπαλλάξαιμεν ἂν
σώσαιμί τ᾽ οἴκους· τὴν θεὸν δ᾽ ὅπως λάθω
δέδοικα καὶ τύραννον, ἡνίκ᾽ ἂν κενὰς
κρηπῖδας εὕρῃ λαΐνας ἀγάλματος.
πῶς δ᾽ οὐ θανοῦμαι; τίς δ᾽ ἔνεστί μοι λόγος;
ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἕν τι τοῦθ᾽ ὁμοῦ γενήσεται,
ἄγαλμά τ᾽ οἴσεις κἄμ᾽ ἐπ᾽ εὐπρύμνου νεὼς
ἄξεις, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·
τούτου δὲ χωρισθεῖσ᾽ ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,
σὺ δ᾽ ἂν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις.
οὐ μήν τι φεύγω γ᾽, οὐδέ μ᾽ εἰ θανεῖν χρεών,
σώσασά σ᾽· οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων
θανὼν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ ἂν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς,
ἅλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ᾽ ἂν καὶ θανὼν λαχεῖν ἴσον.
γνώμης δ᾽ ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τόδε
Ἀρτέμιδι, πῶς ἂν Λοξίας ἐθέσπισε
κομίσαι μ᾽ ἄγαλμα θεᾶς πόλισμα Παλλάδος
. . . .*
καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἅπαντα γὰρ
συνθεὶς τάδ᾽ εἰς ἓν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πῶς οὖν γένοιτ᾽ ἂν ὥστε μήθ᾽ ἡμᾶς θανεῖν

* In der Lücke stand: Warum hätte dann Artemis selbst dich so wunderbar gerettet und mir nach so vielen Jahren vergönnt, dich wieder zu finden und —?

λαβεῖν θ' ἃ βουλόμεσθα; τῇδε γὰρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἴκους· ἥδε βούλευσις πάρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἆρ' ἂν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ' εἰ σὲ σώσει κἀμέ, κινδυνευτέον.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐκ ἂν δυναίμην, τὸ δὲ πρόθυμον ἤνεσα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ', εἴ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθρᾳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἴσ' ἔνδον ἱεροφύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οἴμοι, διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῖόν τι; δόξης μετάδος, ὡς κἀγὼ μάθω.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἄργους μολεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὡς οὐ θέμις σε λέξομεν θύειν θεᾷ,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; ὑποπτεύω τι γάρ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ καθαρὸν ὄντα, τὸ δ' ὅσιον δώσω φόνῳ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ᾽ ἁλίσκεται;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πόντου σε πηγαῖς ἁγνίσαι βουλήσομαι,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔτ᾽ ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ᾽ ᾧ πεπλεύκαμεν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κἀκεῖνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὥς, ἐρῶ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ποῖ δῆτα; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὗ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὁρμεῖ σέθεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σὺ δ᾽ ἤ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐγώ· θιγεῖν γὰρ ὅσιόν ἐστ᾽ ἐμοὶ μόνῃ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδης δ᾽ ὅδ᾽ ἡμῖν ποῦ τετάξεται δόλου;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ταὐτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ᾽ ἔχων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λάθρᾳ δ᾽ ἄνακτος ἢ εἰδότος δράσεις τάδε;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

. . . .*

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ᾽ ὅπως ἕξει καλῶς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρης πάρα.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἑνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.

*** Und was soll dann weiter geschehen? fragte Orestes.**

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀλλ᾽ ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
εὕρισκ᾽· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
τὰ δ᾽ ἄλλ᾽ ἴσως ἂν πάντα συμβαίη καλῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ
(zum Chore).

ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τἄμ᾽ ἐν ὑμῖν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχειν,
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ᾽ ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ᾽ ἀρχέτω·
γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος,
σῴζειν τε κοινὰ πράγματ᾽ ἀσφαλέσταται·
σιγήσαθ᾽ ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς· καλόν τοι γλῶσσ᾽, ὅτῳ πιστὴ παρῇ.
ὁρᾶτε δ᾽, ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους
ἢ γῆς πατρῴας νόστος ἢ θανεῖν ἔχει.
σωθεῖσα δ᾽, ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῇς τύχης,
σώσω σ᾽ ἐς Ἑλλάδ᾽. ἀλλὰ πρός σε δεξιᾶς,
σὲ καὶ σ᾽ ἱκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων.
τί φατέ; τίς ὑμῶν φησίν, ἢ τίς οὐ θέλει;
φθέγξασθε δῆτα. μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
ὄλωλα κἀγὼ καὶ κασίγνητος τάλας.

ΧΟΡΟΣ.

θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σῴζου μόνον·
ὡς ἔκ γ᾽ ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται,
ἴστω μέγας Ζεύς, ὧν ἐπισκήπτεις πέρι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ᾽ εὐδαίμονες.
(Zu Orestes und Pylades.)
σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν εἰσβαίνειν δόμους·
ὡς αὐτίχ᾽ ἥξει τῆσδε κοίρανος χθονός,
θυσίαν ἐλέγξων, εἰ κατείργασται, ξένων.
(Beide ab in den Tempel. Iphigenie tritt in den Vordergrund.)

ὦ πότνι᾽, ἥπερ μ᾽ Αὐλίδος κατὰ πτυχὰς
δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ᾽· ἢ τὸ Λοξίου
οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σ᾽ ἐτήτυμον στόμα.
ἀλλ᾽ εὐμενὴς ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς
εἰς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ᾽ οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.
(Sie geht gleichfalls in den Tempel.)

ΣΤΑΣΙΜΟΝ Β̄.

(Zweites Standlied, voller Chorgesang mit vorherrschend glykoneischem Rhythmus.)

ΧΟΡΟΣ.

στροφὴ ά.

Ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας
πόντου δειράδας, ἀλκυών,
ἔλεγον οἰκτρὸν ἀείδεις,
εὐξύνετον ξυνετοῖσι βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,
ἐγώ σοι παραβάλλομαι
θρήνους, ἄπτερος ὄρνις,
ποθοῦσ᾽ Ἑλλάνων ἀγόρους,
ποθοῦσ᾽ Ἄρτεμιν λοχίαν,
ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰ —
κεῖ φοίνικά θ᾽ ἁβροκόμαν
δάφναν τ᾽ εὐερνέα καί
γλαυκᾶς θαλλὸν ἱρὸν ἐλαί —
ας, Λατοῦς ὠδῖνι φίλον,
λίμναν θ᾽ εἱλίσσουσαν ὕδωρ
κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελῳ —
δὸς Μούσας θεραπεύει.

ἀντιστροφὴ ά.

ὦ πολλαὶ δακρύων λιβάδες,
αἳ παρηίδας εἰς ἐμὰς

ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
ὀλλυμένων ἐπὶ ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις.
ζαχρύσου δὲ δι᾽ ἐμπολᾶς
νόστον βάρβαρον ἦλθον,
ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
παῖδ᾽ Ἀγαμεμνονίαν λατρεύ —
ω βωμούς θ᾽ Ἑλληνοθύτας,
ζηλοῦσ᾽ ἄταν διὰ παν —
τὸς δυσδαίμον᾽· ἐν γὰρ ἀνάγ —
καις οὐ κάμνει σύντροφος ὤν
ἐξ ἀρχᾶς δυσδαιμονίᾳ·
τὸ δὲ μετ᾽ εὐτυχίαν κακοῦ —
σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.

στροφὴ β'.

καὶ σὲ μέν, πότνι᾽, Ἀργεία
πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·
συρίζων δ᾽ ὁ κηροδέτας
κάλαμος οὐρείου Πανός
κώπαις ἐπιθωΰξει,
ὁ Φοῖβός θ᾽ ὁ μάντις ἔχων
ἑπτατόνου κέλαδον λύρας
ἀείδων πέμψει λιπαράν
Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
ἐμὲ δ᾽ αὐτοῦ προλιποῦσα
βήσει ῥοθίοις πλάταις·
ἀέρι δ᾽ ἱστία πρὸ προτόνου κατά
πρῷραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πόδες
ναὸς ὠκυπόμπου.

ἀντιστροφὴ β'.

λαμπρὸν ἱππόδρομον βαίην,
ἔνθ᾽ εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
οἰκείων δ᾽ ὑπὲρ θαλάμων

πτέρυγας ἐν νώτοις ἁμοῖς
λήξαιμι θοάζουσα·
χοροῖς δὲ σταίην, ὅθι καί
παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
περὶ πόδ' εἱλίσσουσα, φίλους
πρὸς ἡλίκων θιάσους
ἐς ἁμίλλας χαρίτων καί
χλιδᾶς ἁβρόπλουτον εὖτ'
εἰς ἔριν ὀρνυμένα πολυποίκιλα
φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα
γένυν ἐπεσκίαζον.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Δ.

ΘΟΑΣ

(von rechts her mit Gefolge auftretend, zum Chore).

Ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνή
Ἑλληνίς; ἤδη τοῖν ξένοιν κατήρξατο,
ἀδύτοις τ' ἐν ἁγνοῖς σῶμα δάπτονται πυρί;

(Iphigenie erscheint, das Bild der Artemis in den Armen.)

ΧΟΡΟΣ.

ἥδ' ἐστίν, ἥ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.

ΘΟΑΣ

(erstaunt ihr entgegengehend).

ἔα.
τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
Ἀγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.

ΘΟΑΣ.

τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἀπέπτυσ'· ὁσίᾳ γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.

ΘΟΑΣ.
τί φροιμιάζει νεοχμόν; ἐξαύδα σαφῶς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ᾽ ἠγρεύσασθ᾽, ἄναξ.
ΘΟΑΣ.
τί τοὐκδιδάξαν τοῦτό σ᾽; ἢ δόξαν λέγεις;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἕδρας ἀπεστράφη.
ΘΟΑΣ.
αὐτόματον, ἤ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
αὐτόματον· ὄψιν δ᾽ ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.
ΘΟΑΣ.
ἡ δ᾽ αἰτία τίς; ἢ τὸ τοῖν ξένοιν μύσος;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἥδ᾽, οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
ΘΟΑΣ.
ἀλλ᾽ ἦ τιν᾽ ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
ΘΟΑΣ.
τίν᾽; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.
ΘΟΑΣ.
Ἄπολλον, οὐδ᾽ ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν Ἑλλάδος.
ΘΟΑΣ.
ἦ τῶνδ᾽ ἕκατι δῆτ᾽ ἄγαλμ᾽ ἔξω φέρεις;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
σεμνόν γ᾽ ὑπ᾽ αἰθέρ᾽, ὡς μεταστήσω φόνον.
ΘΟΑΣ.
μίασμα δ᾽ ἔγνως τοῖν ξένοιν ποίῳ τρόπῳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
ΘΟΑΣ.
σοφήν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ᾔσθου καλῶς.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
καὶ νῦν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν.
ΘΟΑΣ.
τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.
ΘΟΑΣ.
ὡς δή σφε σώσαις ἡδοναῖς ἀγγελμάτων;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν.
ΘΟΑΣ.
σὺ δ' εἰς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν.
ΘΟΑΣ.
τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
ΘΟΑΣ.
οὔκουν ἐν ἔργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
ἁγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
ΘΟΑΣ.
πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ;
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.
ΘΟΑΣ.
ὁσιώτεροι γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.
καὶ τἀμά γ' οὕτω μᾶλλον ἂν καλῶς ἔχοι.

ΘΟΑΣ.

οὔκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δράσομεν.

ΘΟΑΣ.

ἄγ' ἔνθα χρῄζεις· οὐ φιλῶ τἄρρηθ' ὁρᾶν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἁγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.

ΘΟΑΣ.

εἴπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάθρων ἄπο.

ΘΟΑΣ.

δίκαιος ηὑσέβεια καὶ προμηθία.

(Von nun an trochäische Tetrameter, dem rascheren Verlaufe des Dialoges entsprechend.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

οἶσθά νυν ἅ μοι γενέσθω;

ΘΟΑΣ.

σὸν τὸ σημαίνειν τόδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθες.

ΘΟΑΣ.

ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πιστὸν Ἑλλὰς οἶδεν οὐδέν.

ΘΟΑΣ

(zu einigen seiner Diener).

ἴτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κἀκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους,

ΘΟΑΣ.

ἔσται τάδε.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.

ΘΟΑΣ.

ἡλίου πρόσθεν φλογός.

(Die Diener ab in den Tempel.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σῶν τέ μοι σύμπεμπ᾽ ὀπαδῶν.

ΘΟΑΣ.

οἵδ᾽ ὁμαρτήσουσί σοι.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ πόλει πέμψον τιν᾽ ὅστις σημανεῖ

ΘΟΑΣ.

ποίας τύχας;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.

ΘΟΑΣ.

μὴ συναντῷεν φόνῳ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ᾽ ἐστί.

ΘΟΑΣ.

στεῖχε καὶ σήμαινε σύ,

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

μηδέν᾽ εἰς ὄψιν πελάζειν.

ΘΟΑΣ.

εὖ γε κηδεύεις πόλιν.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

καὶ φίλων γ᾽ οὓς δεῖ μάλιστα.

ΘΟΑΣ.

τοῦτ᾽ ἔλεξας εἰς ἐμέ.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεᾷ

ΘΟΑΣ.

τί χρῆμα δρῶ;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἅγνισον πυρσῷ μέλαθρον.

ΘΟΑΣ.

καθαρὸν ὡς μόλῃς πάλιν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἡνίκ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι,

ΘΟΑΣ.

τί χρή με δρᾶν;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.

ΘΟΑΣ.

μὴ παλαμναῖον λάβω;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

ἢν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν,

ΘΟΑΣ.

τοῦδ' ὅρος τίς ἐστί μοι;

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

θαυμάσῃς μηδέν.

ΘΟΑΣ.

τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' ἐπὶ σχολῆς καλῶς.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.

ΘΟΑΣ.

συνεύχομαι.

(Der Opferzug tritt aus dem Tempel und setzt sich nach der linken Seite hin in Bewegung.)

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ.

τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωμάτων ὁρῶ ξένους
καὶ θεᾶς κόσμον νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φόνον
μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλ' ὅσα
προὐθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια.

(Nach rechts hin mit lauter Stimme.)

ἐκποδὼν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος,
εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἁγνεύει θεοῖς,
ἢ γάμον στείχει συνάψων, ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τῳ προσπέσῃ μύσος τόδε.

(Im Vordergrunde.)

ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἢν νίψω φόνον
τῶνδε καὶ θύσωμεν οὗ χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τἄλλα δ' οὐ λέγουσ' ὅμως
τοῖς τὰ πλεῖον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

(Folgt mit einem Teile der Diener des Thoas dem Zuge. Der König begibt sich in den Tempel.)

ΣΤΑΣΙΜΟΝ Γ.

(Drittes Standlied, voller Chorgesang mit wechselndem Rhythmus — kretisch, daktylisch, glykoneisch, trochäisch, iambisch, anapästisch.)

ΧΟΡΟΣ.

στροφή.

Εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος,
τόν ποτε Δηλιάσιν
καρποφόροις γυάλοις
ἔτικτε χρυσοκόμαν
ἐν κιθάρᾳ σοφὸν ᾇ τ' ἐπὶ τόξων
εὐστοχίᾳ γάνυται, φέρε δ' ἶνιν
ἀπὸ δειράδος εἰναλίας,
λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσ',
ἀστάκτων ματέρ' εἰς ὑδάτων,
τὰν βακχεύουσαν Διονύ —
σῳ Παρνάσιον κορυφάν,
ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων,
σκιερᾷ κατάπαστος εὐφύλλῳ δάφνᾳ,
γᾶς πελώριον
τέρας, ἄμφεπε μαντεῖον χθόνιον.
σὺ δέ νιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων
ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαν —
τείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ
θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ,

μαντείας βροτοῖς
θεσφάτων νέμων
ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ῥεέθρων
γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
ἀντιστροφή.
Θέμιν δ' ἐπεὶ γαΐων
παῖς ἀπένασσεν ὁ Λα —
τῷος ἀπὸ ζαθέων
χρηστηρίων, νύχια
Χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνείρων,
οἳ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα
τά τ' ἔπειθ', ὅσ' ἔμελλε τυχεῖν,
ὕπνου κατὰ δνοφερὰς
γᾶς εὐνὰς φράζον ἀτρεκέως·
μαντεῖον δ' ἀφείλετο τι —
μὰν Φοῖβον φθόνῳ θυγατρός.
ταχύπους δ' ἐς Ὄλυμπον ὁρμαθεὶς ἄναξ
χέρα παιδνὸν ἕλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων,
Πυθίων δόμων
χθονίαν ἀφελεῖν μῆνιν νύχιον.
γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν·
ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν·
παῦσεν νυχίους ἐνοπάς,
ἀπὸ δὲ μαντοσύναν
νυκτωπὸν ἐξεῖλε βροτῶν,
καὶ τιμὰς πάλιν
θῆκε Λοξίᾳ,
πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΕΞΟΔΟΣ.

ΑΓΓΕΛΟΣ
(rasch von links her kommend und zur Tempelpforte hinaufrufend).
Ὦ ναοφύλακες βώμιοί τ' ἐπιστάται,
Θόας ἄναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβώς;
καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.

ΧΟΡΟΣ.
τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν;

ΑΓΓΕΛΟΣ
(zum Chore).
βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανίαι,
Ἀγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων
φεύγοντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς.

ΧΟΡΟΣ.
ἄπιστον εἶπας μῦθον· ὃν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.

ΑΓΓΕΛΟΣ.
ποῖ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα.

ΧΟΡΟΣ.
οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στεῖχε καὶ δίωκέ νιν
ὅπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.

ΑΓΓΕΛΟΣ.
ὁρᾶτ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
μέτεστι χὐμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.

ΧΟΡΟΣ.
μαίνει; τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα;
οὐκ εἶ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος;

ΑΓΓΕΛΟΣ.
οὐ πρίν γ' ἂν εἴπῃ τοὔπος ἑρμηνεὺς τόδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
(An die Tempelpforte klopfend.)

ὠή, χαλᾶτε κλῇθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότῃ σημήναθ᾽, οὕνεκ᾽ ἐν πύλαις
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.

ΘΟΑΣ
(heraustretend).

τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς ὅδ᾽ ἵστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἔψευδον αἵδε καί μ᾽ ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ᾽ οἶκον ἦσθ᾽ ἄρα.

ΘΟΑΣ.

τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

αὖθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ᾽ ἐν ποσί
παρόντ᾽ ἄκουσον. ἡ νεᾶνις, ἣ ᾽νθάδε
βωμοῖς παρίστατ᾽, Ἰφιγένει᾽, ἔξω χθονὸς
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς
ἄγαλμ᾽ ἔχουσα· δόλια δ᾽ ἦν καθάρματα.

ΘΟΑΣ.

πῶς φής; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

σῴζουσ᾽ Ὀρέστην· τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάσει.

ΘΟΑΣ.

τὸν ποῖον; ἆρ᾽ ὃν Τυνδαρὶς τίκτει κόρη;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὃν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο.

ΘΟΑΣ.

ὦ θαῦμα, πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

μὴ ᾽νταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν᾽, ἀλλ᾽ ἄκουέ μου.
σαφῶς δ᾽ ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισον
διωγμόν, ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.

ΘΟΑΣ.

λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχίπλουν πόρον
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοὐμὸν δόρυ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

(Zweite Botenerzählung.)

ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίους,
οὗ ναῦς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὡρμισμένη,
ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένοιν
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω
Ἀγαμέμνονος παῖς, ὡς ἀπόρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρμόν, ὃν μετῴχετο.
αὐτὴ δὲ χερσὶ δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοιν
ἔστειχ' ὄπισθε. καὶ τάδ' ἦν ὕποπτα μέν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ.
χρόνῳ δ', ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δή.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἥμενοι χρόνον,
εἰσῆλθεν ἡμᾶς, μὴ λυθέντες οἱ ξένοι
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
φόβῳ δ' ἃ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος,
στείχειν ἵν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
κἀνταῦθ' ὁρῶμεν Ἑλλάδος νεὼς σκάφος
ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἑστῶτας νεώς,
. . . .*
σπεύδοντες ἦγον διὰ χερῶν πρυμνήσια,
κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων
ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἱ δὲ κλίμακας
πόντῳ διδόντες τοῖν ξένοιν καθίεσαν.

---

* In der Lücke war gesagt: und neben ihnen die Fremde mit dem Bild der Göttin. Dann folgte, was ein Teil der Matrosen that.

ἡμεῖς δ᾽ ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήματ᾽, εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δι᾽ εὐθυντηρίας
οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρύμνου νεώς.
λόγοι δ᾽ ἐχώρουν· „τίνι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους;
τίνος τίς ὢν σὺ τήνδ᾽ ἀπεμπολᾷς χθονός;“
ὁ δ᾽ εἶπ᾽· „Ὀρέστης, τῆσδ᾽ ὅμαιμος, ὡς μάθῃς,
Ἀγαμέμνονος παῖς, τήνδ᾽ ἐμὴν κομίζομαι
λαβὼν ἀδελφήν, ἣν ἀπώλεσ᾽ ἐκ δόμων.“
ἀλλ᾽ οὐδὲν ἧσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης,
καὶ πρὸς σ᾽ ἕπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν·
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ᾽ ἦν γενειάδων.
κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
ἡμεῖς τε· πυγμαὶ δ᾽ ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ᾽ ἀπ᾽ ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
εἰς πλευρὰ καὶ πρὸς ἧπαρ ἠκοντίζετο,
ὥστε συναπειπεῖν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρᾳ
κάθαιμ᾽ ἔχοντες τραύμαθ᾽, οἱ δ᾽ ἐν ὄμμασιν·
ὄχθοις δ᾽ ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν.
ἀλλ᾽ εἶργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἔπι
σταθέντες ἰοῖς, ὥστ᾽ ἀναστεῖλαι πρόσω.
  κἀν τῷδε — δεινὸς γὰρ κλύδων ὤκειλε ναῦν
πρὸς γῆν, φόβος δ᾽ ἦν παρθένῳ τέγξαι πόδα —
λαβὼν Ὀρέστης ὦμον εἰς ἀριστερόν,
βὰς εἰς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακας θορών,
ἔθηκ᾽ ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσέλμου νεώς
τό τ᾽ οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
ἄγαλμα. ναὸς δ᾽ ἐκ μέσης ἐφθέγξατο
βοή τις· „ὦ γῆς Ἑλλάδος νεηλάται,
λάβεσθε κώπης ῥόθιά τ᾽ ἐκλευκαίνετε·

ἔχομεν γὰρ ἅνπερ εἵνεκ' ἄξενον πόρον
Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν."
οἱ δὲ στεναγμὸν ἡδὺν ἐκβρυχώμενοι
ἔπαισαν ἅλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
λιμένος, ἐχώρει, στόμια διαπερῶσα δὲ
λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπείγετο·
δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεὼς
ταρσῷ κατῆρει πίτυλον ἐπτερωμένον
ὤθει παλιμπρυμνηδόν· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
πρὸς κῦμα λακτίζοντες· εἰς δὲ γῆν πάλιν
κλύδων παλίρρους ἦγε ναῦν. σταθεῖσα δὲ
Ἀγαμέμνονος παῖς ηὔξατ'· „ὦ Λητοῦς κόρη,
σῶσόν με, τὴν σὴν ἱερίαν, πρὸς Ἑλλάδα
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς.
φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
φιλεῖν δὲ κἀμὲ τοὺς ὁμαίμονας δόκει."
ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
παιᾶνα, γυμνὰς δ' ἐκβαλόντες ὠλένας
ἐπωμίδος κάμνον τὸ καρτερόν, χέρας
κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἤει σκάφος·
χὼ μέν τις εἰς θάλασσαν ὡρμήθη ποσίν,
ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
κἀγὼ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.
ἀλλ' ἕρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν·
εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,
οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας.
πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος,
καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
λαβεῖν ἀδελφήν θ', ἣ φόνου τοῦ 'ν Αὐλίδι
ἀμνημόνευτος θεὰν προδοῦσ' ἁλίσκεται.

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα
θανεῖ, πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.

ΘΟΑΣ

(nach rechts in die Stadt hinein rufend).

ὦ πάντες ἀστοὶ τῆσδε βαρβάρου χθονός,
οὐκ εἶα πώλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
παράκτιοι δραμεῖσθε κἀκβολὰς νεὼς
Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ
σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
οἱ δ' ὠκυπομποὺς ἕλξετ' εἰς πόντον πλάτας;
ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἱππεύμασι
λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
ῥίψωμεν ἢ σκόλοψι πήξωμεν δέμας.

(Zum Chore.)

ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων
γυναῖκας αὖθις, ἡνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

(Wird, im Begriffe nach links fortzueilen, von Athene, die auf dem Theologeion in der Höhe erscheint, zum Stehen gebracht.)

ΑΘΗΝΑ.

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον
φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἄργος εἰσπέμψων δέμας
ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα.
πρὸς μὲν σ' ὅδ' ἡμῖν μῦθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλῳ,
ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύων πλάτη.

(Gegen das Meer sich wendend.)

μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς —
κλύεις γὰρ αὐδήν, καίπερ οὐ παρών, θεᾶς —

χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.
ὅταν δ᾽ Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλῃς,
χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἐσχάτοις
ὅροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
ἱερός, Ἁλάς νιν οὑμὸς ὀνομάζει λεώς·
ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἵδρυσαι βρέτας,
ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ᾽ Ἑλλάδα
οἴστροις Ἐρινύων· Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
νόμον τε θὲς τόνδ᾽· ὅταν ἑορτάζῃ λεώς,
τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν᾽ ἐπισχέτω ξίφος
δέρῃ πρὸς ἀνδρὸς αἷμά τ᾽ ἐξανιέτω
ὁσίας ἕκατι θεά θ᾽ ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
σὲ δ᾽ ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κληδουχεῖν θεᾷ·
οὗ καὶ τεθάψει κατθανοῦσα, καὶ πέπλων
ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς,
ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
λείπωσ᾽ ἐν οἴκοις.
(Zu Thoas.) τάσδε δ᾽ ἐκπέμπειν χθονὸς
Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
. . . . *

(Zu Orestes.)

. . . . **
γνώμης δικαίας εἵνεκ᾽, ἐξέσωσα δὲ
καὶ πρίν σ᾽ Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
κρίνασ᾽, Ὀρέστα· καὶ νόμισμ᾽ ἔσται τόδε,
νικᾶν ἰσήρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.

* In der Lücke wird auch dem Chore eine Weisung erteilt: in der Heimat Tempeldienerinnen der Iphigenie zu werden.

** Dem Orestes wird endliche Erlösung von seinen Leiden verheissen. Ich rette dich jetzt „deines gerechten Sinnes wegen", wie ich dich früher gerettet habe.

ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθονός,
Ἀγαμέμνονος παῖ, καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.

ΘΟΑΣ.

ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις
ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
ἐγὼ δ' Ὀρέστῃ τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῇ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι· τί γὰρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἁμιλλᾶσθαι καλόν;
ἴτωσαν εἰς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι
γαῖαν, καθιδρύσαιντό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
παύσω δὲ λόγχην, ἣν ἐπαίρομαι ξένοις,
νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά.

ΑΘΗΝΑ.

αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεὼν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
ἴτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνονος
παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
σῴζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.

ΧΟΡΟΣ.

Drei anapästische Systeme.
(Gegen das Meer hin.)

ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σῳζομένης
μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.

(Empor zu Athene.)

ἀλλ', ὦ σεμνὴ παρά τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θνητοῖς, Παλλὰς Ἀθάνα,
δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον
φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαι.

(*Ἄφοδος.*)

ὦ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

Anhang.

I. Kritische Bemerkungen.*

Prolog. V. 1. *Πῖσαν* Dindorf. *πίσσαν.** — 3. *δ' ἄπο* Badham. *δὲ παῖς.** — 8. *ἔσφαξ'* B. *ἔσφαξ'* C. — *οὕνεχ'.** *εἵ—* Wecklein. Auch 892. 1339. 1422 haben die codd. *ου* statt *ει*. — 11. *ἑλληνικὴν* corr. in — *ῶν* B. — 14. *ἑλένη* C. — 15. *δεινῇ δ' ἀπλοίᾳ, πνευμάτων οὐ τυγχάνων* Rauchenstein. *δεινῆς τ' ἀπλοίας πν. τ' οὐ τ.** — 18. *ἀφορμίσῃς* Kirchhoff. *ἀφορμίσῃ* B. *ἀφορμίσῃ* C. — 20. *λάβῃ* Schäfer. *λάβοι.** — 34. *ἱέρειαν* B. *ἱερίαν* e ras. C. — 35. *τοῖσιν* C. *τοῖσιδ* corr. a sec. in *τοῖσιν* B. — 38. *θύ* corr. in *ει* B. *θύω* C. — 44. *ἔδοξεν* (*εν* comp.) C. — 45. *παρθενῶσι — μέσοις* Markland. *παρθένοισι — μέσαις.** — 50. *ἐλήφθη.** — 52. *καθεῖναι* Brodeau. *καθεῖμαι.** — 54. *ὑδραίνειν* Musgrave. *ὕδραινον* C. *ὕδραιον* corr. a sec. in *ὕδραινον* B. — 57. *παῖδές εἰσιν* Kirchhoff. *εἰσὶ παῖδες.** — 58. *ὡς.** — *βάλωσ' ἐμαὶ* Scaliger. *βάλωσί με.** — Die beiden Verse *οὐδ' αὖ συνάψαι τοὔναρ εἰς* (so B. C.) *φίλους ἔχω· | Στροφίῳ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ* hat Nauck als unecht bezeichnet. — 60. *ἀποῦσ' ἀπόντι* Badham. *παροῦσ' ἀπόντι* Canter. *παροῦσα παντί.** — 63. *τίνος* Markland. *τινός.** — *εἶμ'* Hermann. *εἷς μ'* a pr., *εἰς ἔμ'* a sec. B. *ἐσ μ'* (*ε* e ras.), sodann *ἔμ'* a sec. C. — 67. Den folgenden Vers *ἔνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν* hat Badham für interpoliert erklärt. — 70. *θριγχώματα* Ruhnken. *τριχώματα.** — 72. *γ'* L. Dindorf. *τ'.** — Den nächsten Vers *ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεών,* den die codd. dem Orestes geben, Reiske dem Pylades gab, hat Dindorf verworfen. — 74. *αἰτησάμην* corr. in *ἐτι—* B. — 75. *ἐριννύων.** — 78. *δὲ σ'* B. — 79. Nach diesem V. folgt in den codd. der von Markland gestrichene V. *οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.* — 81. *σοι* Kirchhoff. *σὺ* C. *σὺ* corr. a sec. in *σὴ* B. — 82. *οὑνθάδε* Herm. (*οἱ 'νθάδε* Markland.) *ἐνθάδε.** — 86. *πέρα* Brodeau. *πέρας.** — 89. *ἄξενον* Ald.

---

* Die Lesarten der codices sind mit * bezeichnet.
Vaticanus Palatinus = B. Laurentianus = C.

ἄξεινον.* — 92. πρὸς ἀμβάσεις.* — 93. πῶς ἂν οὖν (ἂν a sec.)* — 94. ἦ Herm. ἤ.* — 101 und 102 versetzte Wecklein hieher. In den codd. folgen die V. nach 112 und sind dort dem Orestes gegeben, Markland gab sie dem Pylades. — ἀροῦμεν corr. a sec. in ἄρωμεν B. — 103. B. C. ἀπαλλαχθέντε. — δέμας a sec., a pr. δομ B. — 108. τὸ vielleicht e ras. C. σοι Herm. — 109. προσφέροντα B. Herm. — 110. ὅρα a pr., ὤρα a sec. C. — δ' ἐκεῖσε Kvičala. δέ γ' εἴσω.* Mit ὅρα δὲ γείσων (Bauer-Wecklein) kann ich mich nicht befreunden. ὅρα δ', ἐκεῖ σοι τρι τόποι κενοί Schenk. — ὅπου Elmsley. ὅποι.* — 111. ἀγαθοί C. corr. a sec. in οἱ 'γαθοί B. — Passend schliesst die Rede mit einer Sentenz. — 113. χωρεῖν χρεών Scaliger. χώρει νεκρῶν.* 115. τοῦδέ Weil. τοῦ θεοῦ.* — Parodos. V. 118—130. ΧΟ. Tyrwhitt. ΙΦ. die codd. — 122. δείκτυν' B. δίκτυν' C. — 125 nach Seidler. πόδα π. ὅσιον ὁσίας.* — 127. τῆς (getilgt a sec.) εὐίππου B. τῆς oder τᾶς εὐ— C. — 132. ἄγεις ἄγεις B. ἄγες ἄγες C. a pr., beide ἄγαγες ἄγαγες a sec. — 135. μυριστευχεῖ Barnes. μυριοτεύχοις.* — 136. γένος Dindorf. τῶν a sec. B. om. C. — 137. ἰὼ Herm. ὦ.* 139—140 nach Wecklein. τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς βοάν.* — 141. αἰαῖ Nauck. ἒ ἒ*. B. a sec. — κηδείους οἴκτους England. ἐν κηδείοις οἴκτοισιν.* — 142. οἴαί μοι Badham. αἴ μοι.* — 143. ἀμὸν.* — 144. εἰδόμαν B. ἰδόμαν e ras. C. — ὀνείρων nach ὄψιν hat Seidler gestrichen. — 146. ὀλόμαν, ὀλόμαν Heath. ὠλόμαν* bis. — 148. οἴμοι μοι (οἰμοιμοῖ) Herm. οἴμοι.* — 150—151. ἰὼ ἰὼ δαίμων — μοῦνόν Heath. ἰὼ δαῖμον — μόνον.* — 152. αἶδα C. — ὦ.* — 156. οἰγη-ρὰς corr. a sec. B. — 158. κεῖται Seidler. κεῖ; dann τ' an der Spitze des folgenden V.* — 160. αἶδα.* — 161. ἀγαμεμνόνιον Markland. — όνειον.* — 163. πρὸς τύμβον Heath und Markland. πάρος τύμβου.* — 166. κεμὰς.* — δοκήμασι Porson. δοκίμα.* — 167. σφαχθεῖσ' ἁ Markland. σφαχθεῖσα.* — 169. ἀχάν Nauck. ἰαχάν.* — 170. δέσποιν' Ald. δεσποίνα γ' C. δ. τ' vielleicht e corr. B. — 171. θρήνοις Ald. θρήνοισι C. οις vielleicht corr. in οισι B. — νέκυσιν B. ν a sec. C. — μελομέναν Markland. μέλεον.* — 172. αἶδας.* — 174—189. ΧΟ. Elmsley und Herm. ΙΦ. die codd. — 175. φόως.* — 176. τῶν σῶν hat Herm. ergänzt. — 177. οὐκέτι Köchly. τίν' ἐκ C. B hat nach οἴμοι und τίν' ἐκ Querstriche. — 179. ἀίσσει.* — 180—82 nach Markland (ἵπποις) und Herm. (εὖτ' — μετέβαλεν). Die codd. ἵπποισιν (C. ν a sec.) — ἀλλάξας δ' — ἱερὸν ὄμμ'—. 183. ἄλλαις Seidler. ἄλλοις.* — 185. τ' Barnes. om.* — 187. ἐκβαίνει ποινὰ Τανταλιδᾶν Monk. Τ. ἐβαίνει ποινά γ'.* — 190. ἐξορχᾶς B. — 193. λόχιαι Herm. λοχείαν.* — 194. συντείνουσι.* — 195. θάλλος C. — 199. ἂν schob Köchly vor, Kirchhoff nach εὐκταίαν ein. — 200. ἱππείοις Mark-

land. *ἱππείοισιν.** — *δίφροισι.** *δίφροισιν* v. — 202. *νύμφαν* Scaliger. *νύμφαιον.** — 203. *αἲ αἶ.** — 207. Hieher stellte Scaliger den Vers, der in den codd. nach 194 gelesen wird. — 211. *καὶ* Tyrwhitt. om.* — 212. *αἱμόρραντον* Monk. *—άντων.** — 213. *βωμοὺς* nach *ἄταν* hat Matthiae getilgt. — 214—15. *αὐδάν, οἰκτρόν τ'* Tyrwhitt. *οὐδ' ἄνοικτρόν τ'.** — 219. *τότε βρέφος, ἔτι νέον,* Wecklein. *ἔτι βρέφος, ἔτι νέον.** — *ὅτι θάλος* B. — 220. *ἐν χερσὶ.** — *στέρνοις* Herm. *στέρνοισι* B. *στέρνοισί* C. — Epeisodion I. V. 223. *σημαίνων.** — 226. *ἐστὶ* B. *ἐστι* C. — 232. *τίνος γῆς* sieht aus wie eine Glosse zu *ποδαποί.* Ich vermute: *τί δ' ὄνομ' ἔχουσιν οἱ ξένοι; λέγε.* — 238. *ποῦ* hier Musgrave, 242 Badham. *πῶς.** — 239. *ἄκραις ἐπὶ* Plutarch. *ἀκταῖσιν ἐπὶ.** — 240. *κοινωνίαν* B. — 242. *νυν* B. — 243. *θέλει, ω* a pr. darüber, B. — 244. *ἤκουσ'* Brub. *ἤκουσιν.** — *οἴδ', ἐπεὶ* Seidler. *οὐδέ πω.** — 249. *ἁρμός* B. — 251. *κἀνεχώρησεν* Blomfield. *κἀπ.** — 255. *χεῖρε* Markland. *χεῖρα.** — 257. Nach diesem V. kommen in C zwei Seiten aus dem Jon. — 267. *πέτροις* B. — *ξένοιν* Brodeau. *ξένην.** — 274. *ἡ δ' ἐκ τρίτων αὖ* Kirchhoff. *ἢ* (*ἠὶ* a pr., *ἤ* a sec. B) *δ' ἐκ χιτώνων.** — 276. *περὶ τὸν* Hirzel. *πέτρινον.** — 277. *κτείνει* C. — 278. *ταῦτα* Markland und Seidler. *ταυτὰ.** — 280. *ἅ φασ'* Brodeau. *ἃς φᾶσ'.** — *ἐριννῦς** hier und 285. — *μυκήματα* Nauck. *μιμήματα.** — 281. *μβ* über *Θαν* C. Badham sieht hierin eine Abkürzung von *μέλλων δεύτερος* „quo nomine eius temporis grammatici huiusmodi formas appellabant“. — 283. *χερὶ σπάσας* Pierson. *περισπάσας.** — 284. *πλευράς θ' ἱείς* Reiske. *πλευρὰς ἱείς* C. *ἵεις* B. — 286. *ὥσθ'* Markland. *ὡς.** — *πέλανον* a sec. B. — 297. *ἀπέψη* Elmsley. *ἀπέψα.** — 298. *κτ* a sec. über *ην* in *εὐπήνους* B. — 301. *ἀναΐξας.** — 302. *ἔγνω* Scaliger. *ἔγνωκε.** — 304. *οις* (comp.) a sec. über *ους* in *πέτρους* C. — 308. *κάλλιστ'.** — 313. *αὖθις* Schaefer. *οὔ* (a pr.?) *τις* B. *αὔτις* C. — 315. *λαβὼν* B. — 317. *περιβαλόντες* Reiske. *περιβάλλοντες.** — 321. *ἐπὶ — σφαγὰς* Hartung. *τε — σφάγι'.** — 329. *φροντιοῦμεν οἷα χρή* Badham (*δεῖ* Köchly). *οἷα φροντιούμεθα.** — 332. *θοὐμόφυλον* Barnes. *τ'οὐμό—* Ald. *τὸ ὁμόφυλον.** — 335. *δοκοῦσαν* (a pr.?) C. — 337. *ἠσθόμην* L. Dindorf. *ἠχθόμην.** — 339. *πάλαι* Dindorf. *αὐτοὶ.** — *καλῶς* Seidler. *κακῶς.** — 342. *ἐπήγαγ'* Haupt. — *ἀπώλεσεν* B. — 343. *Μενέλεών* Barnes. *μενέλαον.** — *τ'* für *θ'* B. — 345. *οὗ* Pierson. *οἷ.** — 347. *τότ'* Ald. *τοῦδ'.** — 351. *ἐμέ* Reiske. *ἐμή.** — 352. *νῦν* Heath und Tyrwhitt. *νιν.** — 356. *προτείνας* Badham. *προσεῖπας.** — 359. *τ' οὐκ ἀνειλόμην* Herm. (*οὔτ'* — Tyrwhitt.) *τοῦτον εἱλόμην.** — 360.

ω

κασιγνήτῃ C. — 364. *καλῶν* Reiske. *κακῶν.** — 370. *αὐτὴ* Portus.

αὐτῃ.* — 371. In der Erklärung dieses Verses stimme ich Hartung und Köchly bei. — 373. τε Herm. om.* — 376. τὴν ein Freund Markland's. τόν.* — τὸν φ. B. — Stasimon I. V. 379. ἴν' Herm. ἦν.* — πετόμενος B. — 380. ἄξενον Monk. εὔξεινον B. εὔξενον C. — διεπέρασεν.* — Ἰοῦς Erfurdt. διεπέρασέν ποτε a sec. C. — 385—88. κούρᾳ Δίᾳ τέγγει — περικίονας ναοὺς Elmsley. κούρα διατέγγει περὶ κίονας.* — ναοῦ B. ναῶν e corr. C. — 389. ἦ Barnes. ἤ.* — εἰλατίνας — κώπας Wecklein. εἰλατίνοις — κώπαις.* — 390. ἔπεμψαν Rauchenstein. ἔπλευσαν.* — 391. λινοπόροισιν Erfurdt. λ—πόροις.* — 392. μελάθροισι B. — 393. ἐγένετ' Ald. γένετ'.* — ἐπί γε πήμασιν Bergk. ἐπὶ πήμασιν βροτῶν B. ἐπὶ πήμασι βροτῶν C. — 396. τε om. B. — 397. κεινᾷ δόξᾳ Elmsley. κοιναὶ δόξαι B. ε über οι C. — 398—99. „Sententia aliis est non tenens modum in divitiis, aliis autem moderata.“ Herm. bei Seidler. — 400. πῶς τὰς σ. π.* Die Umstellung, als deren Urheber von Weil Musgrave, von Dindorf Bothe bezeichnet wird, machte auch Badham. — 401. φινηΐδας B. — 404. παρ' ἅλιον Seidler. παράλιον.* — 406. νηρηΐδων B. τῶν (a sec.?) νηρηΐδων C. — ποσὶ Herm. om.* — 408. καὶ πλ. C. — 411. αὔραισιν Kirchhoff. αὔραις B. αὔραις ἐν a sec. C. — 413. πολιόρνιθον.* — 414. Ἀχιλῆος Ald. ἀχιλλῆος.* — 416. ἄξεινον B. εὔξεινον C. — 417. εὐχαῖσι.* — δεσποσύνοις Markland. δ— ὕνας.* — 420. τρωϊάδα B. — χαίτα C. — 422. ἑλιχθεῖσα (ε corr.?) C. — 423. θάνοι Seidler. θάνῃ (η).* — 425. δ' Herm. τήνδ.* — 426. δεξαίμεσθ' Ald. δ—μεθ'.* — 430. γὰρ ὀνείρασι συμβαίην B. καὶ (a sec.?) γὰρ — C. Gegen die mannigfaltigen Änderungen — Dindorf z. B. schreibt καὶ γὰρ (Kirchhoff εἰ γὰρ) ὀνείροισι συνείην — bemerken Köchly und Weil mit Recht, die Wünsche des Chores seien positiverer Natur. Früher schrieb ich μή μοι ὀνείροις μόνον εἴη. Jetzt bin ich Weil gefolgt: puisse-t-il arriver, conformément à mes rêves. — 432. ἀπολαύειν C. ἀπόλαυσιν B. — 433. ὄλβα B. ὄλβω (e corr.?) C. — 434—40. ΧΟ. Seidler. ΙΦ. die codd. — δίδυμοι Markland. διδύμοις.* — 436 ff. nach Elmsley. Vulgo θεᾶς· σιγᾶτε — βαίνει· οὐδ' — ἀνήρ. — 444. Ἕλλησι διδοὺς nach ὁσίας hat Bergk getilgt. — Epeisodion II. V. 448. ναοῦ Valckenaer. ναούς.* — 450. ἄρα B. — 452. στερεῖσα Scaliger. στερηθεῖσα.* — 453. ὅτι (a pr.?) B. — 463. θέλει (a pr.?) B. η e corr. C. — Den folgenden V. οὐχ ὅστις Ἅιδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτίζεται hat Monk getilgt. — 464. ἄνελπις Brodeau. ἂν ἐλπὶς B. ἂν ἐλπὶς C. — 468. γινώσκομεν B. — 471. ὅδ' ἐστι B. — 475 nach Nauck (dieser φύσει) und Köchly. φιλότητί γ', ἐσμὲν δ'οὐ κασιγνήτω, γύναι.* — 480. φρονεῖς bis B., nach ἢ C. — 488. δ' Scaliger. om.* — 490. Die Umstellung ist von Kirchhoff. Sonst kamen 490 und 91 nach 493.

— 491. τοῦϑ' ὅρα Seidler. τοῦτ' ἔρα.* — 493. Das Fragezeichen machte Badham. „Orestis responsionem acerbam esse oportere". — 510. ὡς εὖ. τί γὰρ Musgrave. ὡς ἔστι γάρ.* — 514. Ἀχιλεὺς (coll. v. 639) Monk. Θέτιδος.* — 515. ἄλλως (ως e corr.) C. ἄλλως δὲ B. — ἔγημ' ἐν Markland. ἔγημεν.* — 516. ὡς ἴσασιν Nauck. ὥς φασιν B. ὥς γέ φασιν (γε a sec.) C. — 518. ἐκεῖϑεν εἰμὶ B. — δ' Herm. om.* — ἀπωλόμην.* Badham's ἀπῳχόμην weist Weil mit der Bemerkung zurück: ἀπωλόμην est plus fort. Ebendeshalb, glaube ich, musste es hier, wo Iphigenie mit aller Zurückhaltung spricht, verworfen werden. — 521. ἐστίν a sec. nach εὐδαιμόνων C. — 524. εἶπ' B. — 529. δεινὸς B. — 530. κτανών B. ϑανών vielleicht e corr. C. — 531. ἐρωτήσεις C. — 533. πῶς νιν B. — 535. αἷμα Elmsley. τῆνδε.* — 545. ἔστιν B. 547—552 gab Heath dem Orestes, in B. werden sie der Iphig. zugeschrieben. C. giebt 547—48 der Iphig., die übrigen dem Orestes. — 547. οὐδ' Herm. οὐϑ' B. οὔϑ' C. — 549. ϑείοις Scaliger. ϑεοῖς.* — 550. λυπηρὸν Köchly. λυπεῖται B. ει und ε a sec. darüber C. — 552. εἰδόσι B. — 553. ἡμῖν οἱ φίλοι γ. Köchly. ἡμεῖς οἱ γ. B. ἡμεῖς οἵτ' γ., τ' und darüber ἐμοὶ a sec. C. — 556. σπεύδουσ' Musgrave. σπουδῆς B., αι über ῆς C. — 557. τὸ δ' Markland. τόδ'.* — γίνεται B. — 559. ϑέλοις Portus. ϑέλεις.* — 564. σφε Markland. γε.* — τάδε Pierson. ταῦτα.* — 565. ἀγγεῖλαι Portus. ἀγγεῖλαι.* — 566. αὖτις B. — τ' Elmsley. om.* — 567. τινός.* B. darüber ι, C. a pr. νι. — 568. δυσμενής B. — 569. χοῖς κἀγὼ μέλω England. χοῦς κἀγὼ ϑέλω.* — 575. τόνδε μοι B. — 576. γὰρ εἶμ'

οι

B. — ξυμφορᾶς Badham. συμφορᾶς.* — 578. ἐμὲ B. — 580. γενέσϑω a sec. corr. in . . . ϑαι B. — 581. ὥστε σοὶ B. — 584. σέσωται C. σέσωσται Ald. σώσε, darüber a sec. ται, B. — 585. ἢ 'μὲ Seidler. ἦμε.* — 587. ὀρϑὸς B. ὡς e corr. C. — 592. B. hat auch hier wie sonst in sec. η für ει (ϑανεῖ). — 593. προμηϑία Tournier. προϑυμία.* — 595. τήνδε Bothe und Herm. τῆσδε.* — 599. οὔκουν B. In C. ist ουν getilgt. — χερνίσομαι, darüber ψ, B. — 608. 'λλείψω Markland. λείψω.* — 610. κατασπερῶ für κατασβέσω.* Vgl. spargere. — 612. πυρὰν βαλῶ Canter. πῦρ ἐμβαλὼν.* — 613. τ' ἐκ e corr. C. τε B. — 614. εἴσω — βάλῃς B. — μὴ 'μοῦ Herm. μή μου.* — Kommos. Die Einteilung in Halbchöre rührt von Herm. her. — 620. κατολοφύρομαί σε B. — 621. βαρβάρων Elmsley. om.* — 624. μακάριος Köchly (δ' ὁ τ. μ. Schoene). μάκαρος.* — 626. ὀτὶ B. — πόδ' Elmsley. ποτ'.* — 627. ἄζηλά τοι Herm. ἄζηλα τοῖς.* — 628. ΧΟ. fehlt in B. — 630. αἲ αἲ bis B. — 631. ὁ μέλεος μᾶλλον ὢν Wecklein. ὁ μέλλων.* — 632. ἀμφίλογα Brubach. ἀμφίφλογα C. ἀμφιβ ras. ολα (β und λ

a sec.) B. — μέμηνε B. μέμονε e corr. C. — 633. ἤ σ' B. — Epeisodion III. V. 636. τίς ἐστιν B. — 639. ἀχιλέως subscr. a sec. λ B. — 640. ᾤκτειρ' Heath. ᾤκτειρεν.* — τ' ἐμέ B. — 644. πράσσοι Herm. πράσσει.* — 645. ταῦτα.* — φράσας B. — 646. τοι Herm.
οις
τῶν.* — 648. δῆλθον Seidler. δῆλθε.* — 649. μάθης.* — 655. προδοὺς σεσῶσθαί σ' Elmsley. προδούς σε, σώζεσθ'.* — 656. κἀφεδρεύσας Lobeck. καὶ φονεῦσαί σ'. — 665. κἐπ— B. — 666. ταῦτ' ἐστὶν B.
γ
— 668. λιπεῖν Badham. λύσειν B. λήσειν C. — 670. δυσεβῆ subscr. a sec. σ B. — 674. πατρῶιος ὀυμὸς B. — 689. ἀπήλασ' Heath. ἀπήλασεν.* — 695. σ' οὐ διέφθορέν γέ πω Nauck. γ' οὐ διέφθειρέν μέ πω B. γ' οὐ διέφθορέν μέ πω C. — 669. καὶ τοι (τοι a pr.?) B. Nauck: καίτοι γ' vix sanum. Badham (nach Monk): κεἰ τοῦδ'. — 703. πολύθυροι Aristoteles. πολύθρηνοι.* — 704. ξένοι Pierson. ξένοις.* 705. αὐτός.* — τ' Köchly. om.* — 706. ὅτάν δε B. — 707. μὴ 'πονοστήσας B. — 711. Den folgenden V. πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων haben Badham und Nauck als interpoliert bezeichnet. — 719. τοῖσι σοῖς Bothe. τοῖς ἐμοῖς.* — 720. Von diesem V. bis zu 730 Ορ. für Πυ. B. — 721. κἀγώ σε B. — 722. τοισίδ' Mark-
ν
land. τοῖσιν.* — 723. οἷσπερ a sec. corr. in ᾗσπερ B. — δώμασι (ν a sec.?) B. — 728. δὴ νῦν.* — 729. οὔτις ἔστ' ἄκαιρος Bothe und Herm. αὔτις ἔσται καινός.* — 736. ἀναγγεῖλαν (e corr.?) C. — 737. ἐκσώσης C. — 741. τῶν τε σῶν Haupt. τῶν θεῶν.* — 743. κλύοντα σοῦ B. — 744. τῶ 'γαμέμνονος B. — 751. ξενοκτόνους B. —
ν
753. δώμασι (wie 723)* B. — 754. 'Ορέσθ' — ὦ θεοί gibt B. dem Pylades. — αὖτις.* — 760. ᾤκησ' C. — 761. ἐστὶ τάν Plutarch. ἐστιν ἐν.* — 763. ας a sec. über ὀμόσας' C. — 770. ὅμως σ' ἀπίστῳ Markland. ὅμως ἀπιστῶ.* — 773. χραίνοις C. — 780. ἦ Monk. ἡ.* — 781. γε Seidler. τε.* — 782. C. ἔχεις. — τί τῶνδ' ἐμοὶ B. — 784. Hieher versetzte Hartung mit den nötigen Emendationen den Vers, der in den codd. auf 756 folgt, und dort, dem Pylades gegeben, also lautet: τάχ' οὖν ἐρωτῶν (B. ν a sec.) σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι. Herm. schob den V. hinter 786 ein. — 785. οὐκ οὖν B. — 786. ἀκοῇ Markland. ἄκουε.* — ἠλέκτρα, darüber a sec. ας (comp.), C. — 787. οἶσθα Brubach. οἶδα.* — 790. κάμπτεις Blomfield. κάμπτῃ.* — 794. Badham: nimis splendidae erant istae nuptiae quam ut lavacro carerem (εἰρωνικῶς). — 799. πισσάτιδα C, in B. scheint das erste σ getilgt zu sein. — 807. κάτα δὲ δάκρυ ἄδακρυ Herm. κατὰ δὲ δάκρυ.*

— 809. *τὸν ἔτι* Bergk. *τὸ δέ τι.** — 811—13. *ὦ θυμὲ κρεῖσσον* Bauer-Wecklein. *ὦ κρεῖσσον.** — *λέγοι τις* Hartung. *λόγοισιν.** — *εὐτυχῶν ἐμοῦ* | *ψυχά Ορ. τί φῶ; Ιφ. θαυμάτων πέρα* B. *εὐτυχὼν ἐμοῦ* | *ψυχᾷ.* — *τί φῶ.* — *θαυμάτων* — *πέρα* C. *ὦ κρείσσον'* — *εὐτυχῶν τύχαν. τί φῶ;* schrieb Herm. — *πρόσω τάδ' ἐπέβα.** Geändert von Weil. — 815. *ἀδονὰν* Dindorf. *ἡδον'ν* C. *ἡδονῆς* B. — 818. *ἰὼ* — *ἰὼ* Seidler. *Κυκλωπὶς ἑστία* Herm. *ὦ Κ—πίδες ἑστίαι, ὦ.** — 820. *ζόας* Blomfield. *ζωᾶς.** — 825. *ἐγὼ δὴ* Herm. *ἐγώ.** — 826. *δέρα* B. — 828. *ὦ* Seidler. om.* — 829. *λύκων* B. — *δόλι'* Herm. *δολίαν.** — 831. *τῶν* Herm. om.* — Die codd. geben diesen V. an *Ορ.*, 832—33 an *Ιφ.*, 834 bis *τόλμας* an *Ορ.*, das Weitere bis *ἔκλυσιν* an *Ιφ.* Die Berichtigung gebührt Tyrwhitt und Monk. — 835 versetzte Monk hieher. In den codd. kommt der V. nach 836. — 839. *ἀπέφυγες* Musgrave. *ἀμφέφυγες.** — 841. *αὐτοῖς* Herm. *αὐτοῖσι.** — 842. *συγχυρήσει* Herm. *συγχωρήσει.** — 846. B. C. *ξίφος.* — *πελάσσαι* Nauck. *παλαῖσαι* B. *πέλασαι* C. — 847. *τόδε* Seidler. *τόδε τόδε.** — 851. *ἀνὰ* Markland. *ἄρα.** — 852. *δι' ὁδοὺς* Reiske. *διόδους.** — 854. *ναΐοισι* B. *ναΐοισιν* C. — 855 ff. *τίς οὖν τάδ' ἰδὼν ἢ θ. ἢ βρ. τῶν* Dindorf. *τίς ἂν οὖν τάδ' ἂν ἢ θ. ἢ βρ. ἢ τί τῶν.** — *εὔπορον* Herm. *ἄπορον.** — 858. *φανεῖ* C. om. B. — 861. *κοὐ* L. Dindorf und Herm. *καί.** — *κλύω παρ' ἀγγέλων* England. *κλύουσ' ἀπ' ἀγγέλων* Herm. *κλύουσ' ἀπαγγελῶ.** — 862 ff. gab Heath dem Pylades, die codd. geben sie dem Chore. — 865. *ὄμμα* ein apogr. Paris. *ὄνομα.** — 867—68. An der Echtheit dieser Stelle zweifelt L. Dindorf. Vielleicht mit Recht. In wenigen Versen wird dasselbe Verbum viermal wiederholt. — *καιρὸν λαχόντας* Weil. *καιρόν τ' ἀφέντας ἡδονῆς ἀπαμπλακεῖν* Wecklein. — 870. *τι* e ras. B. — 872. *οὐδὲν μ'* B. — *ἐπισχήσει* hat Dindorf vorgeschlagen. *ἐπίσχῃ γ'.** Wegen der Synizesis s. Herm. zu V. 667 (655). — *ἀποστήσῃ* C. — 873. *τι θέσθαι* B. — 874. *ἔστι τἄμ'* Schoene. *ἔσται πάντ'.** — 878 *ὁ δ'* L. Dindorf. *ὅδ'.** — *ἔστι* B. — Von hier an bis 899 hat B statt der Bezeichnung der Personen nur Querstriche. — 887. *οὐδέ σοι* B. — 890. *οὔ που* Herm. *ἤ που* (*η* e corr. a sec.) B. *οὔ πω* (*ω* e corr.?), am Rand *ἤ που* C. — 891. *ἐριννύων* B. — Nach der Anordnung in den codd. folgen auf diesen V. 894—95. Monk änderte. — 892. *ἄρ'* B. — *ἠγγέλθης* Elmsley. *ἠγγέλης.** — 894. *σ'* Markland. om.* — 895. *στόμιά γ' ἐμβαλεῖν* Elmsley. *στόμι' ἐπεμβαλεῖν.** — 901. *ἐριννύων.** — 902. *ἔνθ' ἐμὸν* Herm. *ἔνθεν μοι.** — 903. *τὴν Ἀθηνᾶς γῆν* Hartung. Nach V. 938 könnte auch *Ἀθηνῶν* geschrieben werden. *τὰς Ἀθήνας δή γ'.** — 907. *μ'* Barnes. om.* — 910. *στέγει* Ald. *τέγει.** — 911—14. Die

Umstellung rührt von Schöne her. Die überlieferte Reihenfolge ist: 913. 14. 11. 12. — 913. ἐτεκτήναντ' C. ἐτεκτῆναι' B. — 914. αὐτῶν Scaliger. αὐτοῦ.* — 915. κἀγὼ 'ξελέγξαι Markland. κἀγώγ' ἐξελέγξαι.* — 921. τ' nach δίκην tilgte Elmsley. — 923. ἐριννύων.* — 924. δ' Elmsley. om.* — 926. διερρύθμιζε Seidler. διηρίθμιζε B. διηρίθμησε C. — 930. ἐριννύων.* — 936. λαχών Scaliger. λαβών.* — 940. ᾗ Seidler. ἄν.* — 941. καί σε B. — 943. φίλη γ' Ald. φιλεῖς B. φίλη χείρ Badham. „Usus qualem hic habemus nullum exemplum est." — 944. δ' ἐμέ Seidler. δέ με.* — 946. ληψόμεθα C. σ a sec.? B. — 948. ἄγει Canter. ἀεί.* — 950. ἐσιδεῖν (?) C. εἰσιδεῖν (ι a sec.) B. — 951. σέ Canter. σοί.* — πόνων Ald. πόνον B und ohne ων C. — 952. τοῖς κτανοῦσί Herm. τῷ κτανοῦντί.* — 953. πάλιν Markland. θέλω.* — 954. Die Überlieferung scheint hier nicht in Ordnung zu sein. Wecklein statuiert eine Lücke, Köchly reiht an 953 959—63 und hieran 954—58. — 955. τ' Markland. δ'.* — 961. γίνεται B. — 966. γυναικῶν C. — 968. δέ σοι B. — 969. Die beiden folgenden V. ἄξω δέ σ' (Canter. ἥξω δέ γ'*), ἥνπερ μὴ αὐτὸς (Markland. καὐτὸς*) ἐνταυθοῖ πέσω, | πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ (εἴ σου B., ἢ a pr. über εἴ C.) κατθανὼν μενῶ μέτα hat Dindorf gestrichen. — 972. πόλισμα Elmsley. πόλισμ' εἰς.* — Die Lücke haben Musgrave und Kirchhoff angezeigt. — 975. κτανεῖν B. — 976. λαθεῖν B. — νοσεῖ Markland. νόει.* — 977. ἥδε βούλευσις Markland. ἡ δὲ βούλησις.* — 980. εἴ σε B. — Von hier an bis 1006 hat B. rote Querstriche statt der Bezeichnung der Personen. — 982. Die folgenden V. ὡς δὴ σκότος λαβόντες ἐκσωθεῖμεν (Brodeau. ἔξω θεῖμεν*) ἄν; | κλεπτῶν γὰρ ἡ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς hat (nach Markland) Kirchhoff als interpoliert bezeichnet. — 983. ἱεροφύλακες Markland. ἱεροὶ φύλακες.* — 987. σοφίσμασι B. — 991. σε Reiske. γε.* — 992. τί γάρ B. — 993. φόνῳ Ald. φόβῳ.* — 996. ἔστ' (e corr.?) B. — 997. ἐρᾷ (a pr.?) B. — 1000. σὺ δ' ἢ Jacobs. σοὶ δή C. σοὶ δή τίς B. — 1002. δόλου Musgrave. φόνου.* — 1003. χεροῖν σοι B. — 1005—8 nach Köchly. Vulgo Ιφ. πείσασα—. Ορ. καὶ μὴν —. Ιφ. σοὶ δή—. Ορ. ἑνὸς—. Hier kommt das entschiedene καὶ μὴν offenbar zu früh und ohne gehörige Vermittlung. Nach unserer Anordnung beginnt und schliesst die Stichomythie mit je drei Versen. — 1011. ἂν πάντα Markland. ἅπαντα.* — 1012. εἰς Herm. ὡς.* — 1015. φιλτάτης Seidler. φιλτάτου.* — 1017. γυναῖκες ἐσμὲν — ἀλλήλων B. — 1020. τι B. — πιστή Herm. πίστις.* — 1022. νόστος Heath. νόστον.* — 1024. πρὸς σὲ B. — 1026. Den nächsten V. μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων ὅτῳ κυρεῖ hat Dindorf für unecht erklärt. — 1028. δῆτα Nauck. ταῦτα* mit Komma nach θέλει und φθ. — 1033 gibt B noch dem Chore. Im folgenden V. ist

ιῳ schwarz, nicht wie gewöhnlich rot geschrieben. — 1035. τύραννος B. — 1036. ἐλέγξων Markland. ἐλέγχων.* — Stasimon II. V. 1045. ἀλκυὼν B. — 1046. οἰκτρὸν Barnes. οἶτον.* — 1047. ἀξύνετον, darüber a pr. ευ, C. — ξυνετοῖς B. — 1052. λοχίαν Musgrave. λοχείαν B. corr. a pr.? C. — 1056. θαλλὸν Brubach. θάλος B. θάλλος C. — ἱρὸν (vielleicht e corr.) C. ἱερὸν B. — 1057. ὠδῖνι φίλον Markland (ὠδῖνι φίλαν Portus). ὠδῖνα φίλαν.* — 1059. κύκλιον Seidler. κύκνειον.* — 1060. μοῦσα B. — 1062. ἐς B. — 1064. ὀλλυμένων Erfurdt. ὀλομένων B. οὐλομένων C. — ἐπὶ Elmsley. ἐν B. ἐνὶ (e corr.?) C. — 1071. θ' Ἑλληνοθύτας Enger. τε μηλοθύτας C. τοὺς μηλ. B. — 1072. ζητοῦσ' B. — 1074. κάμνει Reiske. κάμνεις.* — 1075. ἐξ ἀρχᾶς δυσδαιμονίᾳ Wecklein. μεταβάλλει δυσδαιμονία.* — 1076. τὸ δὲ, wie Seidler vermutet hatte, B. τὸ γὰρ C. — εὐτυχίαν Scaliger. — χίας.* 1084. ἑπτατόνου κέλαδον λύρας Markland. κ. ἑπτ. λ.* — 1085. πέμψει Paley. ἄξει.* — 1086. ἐς B. εἰς e corr. C. vor Ἀθηναίων hat Herm. getilgt. — 1087. προλιποῦσα Herm. λιποῦσα.* — 1089. πρὸ προτόνου Seidler. πρότονος B. πρότονοι C. — 1090. στόλων B. — πόδες Seidler. πόδα.* — Christ hält ἱστία für ein Glossem zu πόδα. Subjekt sei πρότονοι. Danach wäre eine Lücke zu statuieren. — 1092. λαμπροὺς ἱπποδρόμους B. — 1095. ἁμοῖς B. — 1097. Zu ὅθι καὶ ergänze ἕστην. — 1099. πέρι Herm. παρά.* — Wecklein verteidigt die Lesarten der codd. durch die Annahme, dass auch die Mütter in Chören getanzt hätten. Rauchenstein dagegen denkt an erhöhte Sitze, von denen aus die Mütter zusahen. — φίλους Köchly in den Emendatt. Hartung φίλοις. φίλας.* — 1100. πρὸς Herm. ματέρος B. ματρὸς C. — 1101. καὶ Schöne. om.* — 1102. χλιδᾶς Markland. — ἁβρόπλουτον εὖτ' Schöne (ἁβρόπλουτον ὅτ' Herm.) ἁβροπλούτοιο χαίτας.* — 1103. ἐς C. — 1105. γένυν ἐπεσκίαζον Köchly. γένυσιν ἐσκίαζον.* — Epeisodion IV. V. 1107. ἤδη Reiske. ἢ δή.* — τοῖν ξένοιν Wecklein. τῶν ξένων.* — 1108. τ' Bothe. om.* — λάμπονται.* Jacobs δάπτονται, was ich mit Nauck, Weil und Badham für richtig halte. Aus Δάπτονται konnte leicht Λαπονται werden. War dies einmal der Fall, so lag die Ergänzung nahe. — 1112. παραστάσει B. — 1113. ἐστὶν B. — 1116. ἡγρεύσαθ' (θ a sec. corr. in τ) B. — 1121. τοῖν ξένοιν Wecklein. τὸν ξένων B. τῶν ξένων C. — 1127. τόδ' vor ἔτλη hat Seidler getilgt. — 1135. τι Matthiae. τί.* — 1138. καὶ nach ζῆν om. B. — 1143 und 1149 οὐκοῦν B. — 1147. ὁσιώτεροι Tournier. ὁσιώτερον.* — 1154. οὐ γάρ ποτέ νιν ἀνηράμην B. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἀνηράμην C. ἠράμην Musgrave. — 1156. οἶσθα νῦν B. — 1157. B. C. ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν. — 1160. κρᾶτα κρύψαντες Musgrave. κατακρύψαντες.* — Vor ἡλίου fehlt in B. C.

die Bezeichnung *θο*, weshalb bis zu 1166 *θο* steht für *Ιφ* und umgekehrt. — 1165. *μηδὲν* B. — 1166. *γ' οὓς δεῖ* Kvičala. *γ' οὐδεὶς*.* *φιλῶ γ' οὓς δεῖ* Badham. — Den folgenden Trimeter *ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις* hat Dindorf gestrichen. — 1168. *πυρσῷ* Reiske. *χρυσῷ*.* — *μόλις* B. — 1172. *μηθέν*.* — *ἐπεὶ* B. — *σχολῆς* Schäfer. *σχολῇ*.* — 1175. *κόσμον* Kirchhoff. *κόσμους*.* — *ἄρνας* Pierson. *ἄρσενας*.* — 1184. C *ἰσόμεθα*. — 1185. *θεᾶ* B. — Stasimon III. V. 1187. *Δηλιάσιν* Seidler. *δηλί'ας ἐν* B. *δηλιὰς ἐν* C. — 1189. *ἔτικτε* Kirchhoff. om.* — *Φοῖβον* nach *χρ.* hat als Glosse Musgrave entfernt. — 1190. *ᾇ τ'* Weil. *ἅ τ'*.* — 1191. *γάννυται* B. — *φέρε δ' ἰνιν* Kirchhoff. *φέρεν ἶνιν* Burges und Seidler. *φέρει νιν*.* — 1192. *ἐναλίας* B. *εἰν*— (e corr.?) C. — 1194. Unter *ἄστακτα ὕδατα* verstehe ich mit Seidler die reichen Quellen des Parnasses. Ich habe daher mit Weil *ματέρ' εἰς* geschrieben. *μάτηρ*.* — 1198. *κατάπαστος* Dindorf. *κατάχαλκος*.* — *εὐφύλλων* B. — 1200. *ἄμφεπε* Seidler. *ἀμφέπει*.* — 1201. *σὺ δέ νιν* Nauck. *ἔτι μιν*.* — 1206. *χρόνῳ* B. — 1207. *ἀναφαίνων* nach *βροτοῖς* hat Seidler getilgt. — 1208. *νέμων* Musgrave. *ἐμῶν*.* — 1209. *ὕπο* Seidler. *ὕπερ* B. *ὑπὲρ* C. — 1211. *ἐπεὶ* Scaliger und Canter. *ἐπὶ*.* — *γαΐων* Kvičala (*γάιον* Nauck). *γᾶς ἰών*.* — 1212—13. *παῖς ἀπένασσεν ὁ Λατῷος ἀπὸ* Nauck. *παῖδ' ἀπενάσσατο* (B *ἀπενάσατο*) *ἀπὸ*.* — 1215. *τεχνώσατο* C. — *φάσματ' ἁ* B. — 1216. *πόλεσι* B. — 1217. *ὅσ'* Hartung. *ὅσα τ'*.* — 1218. *δνοφερᾶς* B. — 1219. *φράζον* Seidler. *ἔφραζον*.* — *ἀτρεκέως* für *γαῖα δέ*.* — 1220. *τὴν* über *μαν* in *μαντεῖον* C. — *δ'* Herm. om.* — 1223. *παιδνόν*, wie Scaliger vermutet hatte, B. C. In letzterem ist durch *π* eine perpendikuläre Linie gezogen. — *ἔλιξεν* Seidler. *ἔλεξ'* (corr. in *ἔλιξ'*) B. *ἔλιξ'* C. — 1225. *ἀφελεῖν μῆνιν νύχιον* Herm. *θεᾶς μῆνιν νυχίους τ' ἐνοπάς*.* — 1228. *ἐπὶ* Musgrave. *ἐπεὶ*.* — *ἔσεισε* B. — 1229. Asyndeton explicativum. — *νυχίους ἐνοπάς* Herm. *ν. τ' ἐνοπάς* Seidler. *νυχίους ὀνείρους*.* — 1230. *μαντοσύναν* Markland. *λαθοσύναν*.* — 1231. *ἐξεῖλε* B. *ἐξεῖλεν* C. — Exodos. V. 1237. *τῆσδε γῆς* B. — 1240. *ἐστὶν* B. — 1251. *μέτεστι χὐμῖν* Markland. *μέτεστί θ' ὑμῖν*.* — 1252. B. C. *τῶν ξένων*. — 1253 geben die codd. dem Boten, 1254—55 dem Chore. Die richtige Personeneinteilung rührt von Heath her. — 1254. *εἴπῃ* Porson. *εἴποι*.* — 1260. *ὅδ'* Tournier. *τόδ'*.* — 1261. B. C. *ψόφον*. — 1262. Ich vermute *ἔκλεπτον*. *ἔψευδον*, was für *ψευδῶς ἔλεγον** Heimsoeth proponierte, wäre schwerlich mit einer Glosse versehen worden. — 1263. *εἴης* Scaliger. *ἧς*.* 1264. *αὖθις* Schäfer. *αὖτις*.* — 1271. *τὸ ποῖον* B. — 1272. B *θεά*.

σ

— 1276. *διωγμὸν* Herm. *διωγμός*.* — *ὅστι* (σ a sec.) B. — 1279.

ϑαλασσίους wie 222 Monk und Badham. *ϑαλασσίας.** — 1281. *ξένοιν* Wecklein. *ξένων.** — 1285—86 nach Nauck. — 1286. *χεροῖν,* darüber a sec. *χερσὶ,* B. — 1288. *δοκοῖ* Matthiae. *δοκῆ.** — 1290. *μαγεύουσ'* Reiske. *ματεύουσ'.** — 1295. *αὐτὸς* Schäfer. *αὐτὸς.** — 1300. *νεὼς* Ald. *νεῶν.** — Ich nehme an, dass der Bote auch die Fremde erwähnte und dass dem *σπεύδοντες* etwa ein *νεηλάται* vorausging. — 1301. Hieher stellte Köchly den V., der in den codd. auf 1303 folgt und von Bergk als interpoliert bezeichnet wurde. — 1302. *πρώροις* B. — 1303. *ἄγκυραν* Scaliger. *ἀγκύρας.** — 1304. *διδόντες* Kirchhoff. *δὲ δόντες.** — *τοῖν*
ϑ
ξένοιν Seidler. *τὴν ξένην.** — 1309. C. *πορμεύετε,* *ϑ* und *μ* a sec.? — 1310. *ξόανα καὶ ϑυηπόλους* Musgrave. *ξόανον καὶ ϑυηπόλον.** — 1311. *σὺ* Markland. om.* — 1319. *δ'* Ald. *τ'.** — 1322. *συναπειπεῖν* Markland. *ξυνάπτειν.** — 1331. *παρϑένῳ* Badham. B. hat nach *ἦν* mit kleinerer Schrift a sec. *ναυάταις,* C. *ὥστε μή.* — 1333. *κλίμακας* Wecklein. *κλίμακος.** — 1334. *εὐσέλμου* Pierson. *εὐσήμου.** — 1335. *τ'* Markland. *δ'.** — 1336. *ναὸς* Kirchhoff. *νηὸς.** — *δ'* Markland.
ται
om.* — 1337. *νεηλάται* Köchly. *ναῦ.* *νεώς* B. *ναῦται νεώς* C. — 1338. *κώπης* Reiske. *κώπαις*,* B. mit Punkt nach *λάβεσϑε.* — *τ' ἐκλευκαίνετε* Scaliger. *τε λευκαίνετε.** — 1339. *ἄξενον* Monk. *εὔξεινον.** — 1346. Hier schob Herm., im folgenden V. *πάλιν πρυμνήσι'* in *παλιμπρυμνηδὸν* verändernd, den V. ein, der in den codd. nach 1297 steht. Gegen *σκάφος* scheint mir zu sprechen, dass man von 1330—1349 konstant nur *ναῦς* liest. — 1348. *εἰς δὲ γῆν* Brubach. und Canter. *εἰς γῆν δὲ* B. *εἰς γῆν δὴ* (*η* e corr.) C. — 1351. *ἱερίαν* Barnes. *ἱέρειαν.** — 1356—57. *γυμνὰς ἐκ χερῶν ἐπωμίδας* B. *γυμνὰς ἐκβαλόντες ἐπωμίδας* C. Mit Benützung einer Konjektur Matthiae's, von der Herm. sagt: si vera est, credo versum unum excidisse, habe ich *γυμνὰς δ' ἐκβαλόντες ὠλένας | ἐπωμίδος* geschrieben und die Lücke durch *κάμνον τὸ καρτερόν, χέρας* ergänzt. Es könnte auch *πρὸς κύμασιν κάμνον, χέρας* geschrieben werden. — Wecklein hält für vollkommen sicher Markland's *γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας | κώπῃ.* — 1360. Badham: De suis loquitur nuncius, qui partim in undas excurrentes partim laqueos navi inicientes profugos morari conabantur. — 1361. *ἄλλοι* (*ι* a sec.) — *ἐξανῆπιον* B. — *ἀγκύλας* Musgrave. *ἀγκύρας,** B. *ρ* a sec. — 1368. *δ'* nach *Π* hat Matthiae getilgt. — 1371. *ἀδελφήν ϑ'* Musgrave. *τ' ἀδελφήν.** — Das Weitere nach Badham. *φόνον τὸν Αὐλίδι ἀμνημόνευτον ϑεᾷ.** — 1374. *πόλιν* B. — 1379. *δυσεβεῖς* subscr. a sec. *σ* B. — 1385. *αὖτις.** — 1391. *πεπρωμένος* Herm. *πεπρωμένοις.** — 1392. *τόν τ'* Markland. *τῶν τ'.** — *ἐριννύων.** — 1394.

Nach diesem V. folgt in C. τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. — 1405. Ἀλάς — ὀυμὸς B. — 1406. τεύξας Pierson. τάξας.* — 1407. γῆς Herm. τῆς.* — 1409. ἐρινννύων B. — 1411. θὲς Seidler und Porson. θέσθε.* — 1413. ἐξανιέτω Heath und Musgrave. ἐξανυέτω.* — 1414. θεά θ' Markland. θεᾶς.* — 1416. τῇδε — θεᾷ Markland. τῆσδε — θεᾶς.* — 1418. θήσουσ' B. — 1420. Dass dieser Befehl dem Thoas gilt, erhellt aus 1435—36; dass sodann auch dem Chore eine Weisung erteilt wurde, aus 1447. Die Lücke nach ἐξεφίεμαι hatten schon Brodeau und Markland erkannt. — 1422—23. ἐξέσωσα δέ | καὶ πρίν σ' nach dem schol. (cod. Ven.) zu Arist. Fröschen 697. ἐκσώσασά σε καὶ πρίν γ'.* — 1424. ἔσται τόδε Markland. εἰς ταυτό γε.* — 1426. κασιγνήτην Elmsley. κασίγνητον.* — 1438. νεῶν Boissonade. νηῶν.* — θεά Ald. θεᾶ.* — 1439. C. hat vor αἰνῶ a sec. ἀθ, B. gibt den V. dem Thoas. 1440—42 geben beide dem Apollo. — 1441. ἐς B. — 1443—44 geben die codd. der Athene. Seidler besserte. — εὐδαίμονες Ald. εὐδαίμονος.* — Vor 1445 hat χὸ B. a pr., C. vielleicht a sec. — 1448. τερπνὴν L. Dindorf. τερπνὸν.* — 1450. νίκα B., in C. scheint α korrigiert in η. — Am Schluss B. C. εὐριπίδου ἰφιγένεια ἡ ἐν ταύροις.

II. Versabteilung des Vatic.-Palatinus.

Parodos.

118—20 εὐφαμεῖτε, ὦ πόντου | δισσὰς — πέτρας | εὐξείνου ναίοντες 138—39 ὡς — ἔγκειμαι | τᾶς — βοὰν 147—153 οὐκ — οἴκοι | πατρῷοι — γέννα | φεῦ — μόχθων | ἰὼ δαῖμον | ὅς — συλᾷς | αἴδᾳ ὦ | τάσδε — τε | τὸν φθιμένων 158—59 ἅ — κεῖ | τ'. ἀλλ' — πάγχρυσον 161—64 ὦ — θάλος | ὡς — σοι | πέμπω — πάρος | τύμβου — χαίταν | οὐ — οἴσω 168—69 ἀντιψάλμους — ὕμνον | τ' ἀσιήταν — ἰαχὰν 176—83 πατρῴων οἴκων. τίν' ἐκ | τῶν — βασιλέων | ἀρχά — μόχθων | ἀίσσει — ἵπποισιν | πταναῖς — ἱερὸν | ὄμμ' — ἅλιος | ἄλλοις —. 186—89 ἔνθεν — δμαθέν | των — ἐκβαίνει | ποινά — σπεύδει | δ' — δαίμων 203—4 τῷ — κούρας | αἲ αἲ — ξείνα 211—21 τιτάνων ποικίλλουσα | ἀλλ' αἱμορράντων | δυσφόρμιγγα — ἄταν | βωμοὺς — αἰαζόντων | οὐδ' — δάκρυον | καὶ — μοι | λάθα — δμαθέντα | κλαίω σύγγονον | ὃν — ἐπιμαστίδιον | ἔτι — νέον | ὅτι — χερσὶ | ματρὸς — στέρνοισι | τ' ἄργει —.

Stasimon I.

380—88 εὔξεινον — ἀσιήτιδα | γαῖαν — διαμείψας | τίνες — δονα | κόχλοα — εὐρώταν | ἢ — δίρκας | ἔβασαν — ἄμικτον | αἶαν —

βωμοὺς | καὶ — βρότειον 393—99 φίλα — πήμασιν | βροτῶν — ἀνθρώποις | ὄλβου — φέρονται | πλάνητες — πόλεις | βαρβάρους — γνώμα | δ' — ὄλβου.| τοῖς —. 404—5 406—7 νηρηΐδων — je ein Vers 411—14 αὔραις — ἦ | πνεύμασι — αἶαν 418—19 ein Vers 420—22 τρωϊάδα — πόλιν | ἵν' — αἱ | ματρὰν — λαιμοτόμῳ 428—33 δουλείας — δει | λαίας πανσίπονος | γὰρ — δόμοις | πόλει τε πατρῴᾳ | τερπνῶν — ἀπόλαυσιν | κοινὰν —.

Kommos.

620 κατολοφύρομαί σε τὸν | χερνίβων — μελό | μενον —. 625—26 ein Vers 632 ἔτι γὰρ ἀμφίβολα | δίδυμα —.

Μέλος ἀπὸ σκηνῆς.

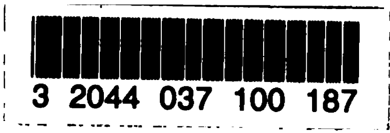
803—4 ein Vers 812—13 ψυχά — πέρα | καὶ — ἐπέβα 817—19 ἀμπτάμενος — ἑστίαι | ὦ — φίλα 829 εἰς — ἀγόμαν ein Vers 837—40 ὦ — τόλμας | δείν' — σύγγονε | παρὰ — ἀμφέφυγες | ὄλεθρον — χερῶν ἁ 844—47 πάλιν — πόλεως | ἀπὸ — πέμψω | πατρίδ' — ἀργείαν | πρὶν — παλαῖσαι | τόδε — ψυχά 848—49 χρέος — ναΐ ein Vers 851—54 θανάτῳ — ἄρα | βάρβαρα — καὶ | διόδους — στείχων | διὰ — στενοπόρου | πέτρας — κέλευθα | ναΐοισι —. 855—59 τάλαινα — τάδ' ἂν | ἢ — ἀδοκήτων | πόρον —. δυοῖν — ἀτρείδαιν | κακῶν —.

Stasimon II.

1053 ἃ — οἰκεῖ 1056 γλαυκᾶς — ἐλαίας 1058—60 λίμναν — κύκνειον | ἔνθα — θεραπεύει 1070 παῖδ' — λατρεύω 1072—73 ζητοῦσ' — παντός | δυσδαίμον' — ἀνάγκαις 1076 τὸ — κακοῦσθαι 1086—87 ἐς — αὐτοῦ | λιποῦσα —. 1090 πρῷραν — ἐκπετάσουσι | πόδα —. 1100—5 ματρὸς — ἁμίλλας | χαρίτων ἁβροπλούτοιο χαίτας | εἰς — φάρεα | καὶ — περιβαλλομένα | γένυσιν —.

Stasimon III.

1186—92 εὔπαις — ποτε | Δηλίας ἐν — χρυσοκόμαν | φοῖβον — τόξων | εὐστοχίᾳ γάννυται | φέρει — ἐναλίας 1193—94 1195—96 je ein Vers 1197—1200 ὅθι — δρά | κων — κατάχαλκος | εὐφύλλων — ἀμ | φέπει —. 1203—4 ἔκανες — ἐπέ | βας — χρυσέῳ 1208—10 θεσφάτων — ἀδύτων | ὕπερ — γείτων | μέσον —. 1211—12 θέμιν — ἀπενάσατο | ἀπὸ — νύχια 1216—25 οἳ — μερόπων | τά — ἔπειθ' | ὅσα — τυχεῖν | ὕπνου — γᾶς | εὐνὰς — γαῖα δέ | μαντεῖον — τιμὰν | φοῖβον — ταχύπους | δ' ἐς — ἄναξ | χέρα — θρόνων | πυθίων — ἀφελεῖν | θεᾶς —. 1230—35 ἀπὸ — βροτῶν | καὶ — Λοξίᾳ | πολυάνορι — ξενό | εντι — βροτοῖς | θεσφάτων —.

3 2044 037 100 187

HARVARD COLLEGE
CONSERVED
12/00
LIBRARY

